

1

Beden Eğitimi ve Spor Okula Özgü Ders Tasarımı

Bu proje Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından desteklenmiştir.

T.C. GENÇLİK VE
SPOR BAKANLIĞI

ODTÜ

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

Beden Eğitimi ve Spor Okula Özgü Ders Tasarımı

T.C. GENÇLİK VE
SPOR BAKANLIĞI

ODTÜ

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

Kitap Editörleri

Prof. Dr. Mustafa Levent İNCE

Doç. Dr. Deniz HÜNÜK

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Ata ÖZTÜRK

Yazar

Doç. Dr. Irmak HÜRMERİÇ ALTUNSÖZ

Kitap yazımına destek veren (içerik geliştiren) öğretmenler

İbrahim BAKIR

Dilek ASLAN

Basım Yılı

Mayıs 2023

Önsöz

Beden eğitimi ve sporun genel eğitimdeki yeri ve önemi öğrencilerin fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal iyi oluşuna olan etkilerinden dolayı giderek daha iyi anlaşılmaktadır. Günümüzde, genel eğitim ve beden eğitimi ve sporla ilgili bilimsel bilgi birikimimiz hızla artmaktadır. Bu durum beden eğitimi ve spor derslerinin amaç ve uygulamalarını sürekli bir gelişim sürecinde tutarken, öğretmenlerin mesleki alan bilgilerini de sürekli güncellemelerini gerektirmektedir.

Ülkemizde Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki gelişim süreçlerini inceleyen Milli Eğitim Bakanlığı ve üç üniversite (ODTÜ, Fırat Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi) iş birliği ile gerçekleştirilen bir TÜBİTAK destekli projede (Proje No: 215K460) beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 1) Okula Özgü Ders Tasarımı, 2) Öğretim Stratejileri, Modelleri ve Yöntemleri, 3) Ölçme ve Değerlendirme, 4) Uyarlanmış Beden Eğitimi, 5) Dijital Teknoloji Kullanımı ve 6) Yaşam Boyu Mesleki Gelişim konularında mesleki bilgilerini güncellemeye ihtiyaçları olduğu saptanmıştır.

Proje kapsamında konu uzmanı akademisyenler beden eğitimi öğretmenlerinin belirlenen altı alandaki ihtiyaçlarını karşılamak için mesleki gelişim içerikleri hazırlamışlardır. Elinizdeki kaynak, proje kapsamında geliştirilen içeriklerin Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı desteği ile konu uzmanı akademisyen ve beden eğitimi öğretmenleri tarafından düzenlenerek kitaplaştırılmasından oluşturulmuştur.

Bu kitap belirlenen altı konu alanından “**Beden Eğitimi ve Spor Okula Özgü Ders Tasarımı**” ile ilgilidir.

Hazırlanan kaynakların mesleki alan bilginizi desteklemede sizlere yararlı olmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Levent İNCE

ODTÜ Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

BÖLÜM I	8
Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi.....	8
BÖLÜM II	14
Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programları.....	14
Öğretim Programlarının Temel Alt Yapısı.....	14
Öğretim Programlarında Sosyal-Ekolojik Teorinin Yeri ve Önemi.....	17
Öğretim Programlarının Alana Özgü İçerikleri.....	18
Beden Eğitimi ve Spor Dersini Sosyal-Ekolojik Teoriye göre Uyarlama Öz Değerlendirme.....	22
BÖLÜM III	23
Öğretim Tasarımı.....	23
ADDIE Öğretim Tasarım Modeli.....	24
Dick, Carey ve Carey Öğretim Tasarım Modeli.....	25
ASSURE Öğretim Tasarım Modeli	27
BÖLÜM IV	28
Öğretim Tasarımı Nasıl yapılır?	28
1. Basamak: Çözümleme.....	29
2. Basamak: Öğretimi Tasarlama.....	34
3. Basamak: Geliştirme	34
4. Basamak: Uygulama	34
5. Basamak: Değerlendirme	34
Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Tasarımı Öz Değerlendirme	36
BÖLÜM V	37
Ders Tasarımı.....	37
Basamak 1. Öğrenme Hedeflerinin Belirlenmesi	38
Basamak 2. Kazanımların Belirlenmesi	38
Basamak 3. Değerlendirme Tekniklerinin Belirlenmesi	38
Basamak 4. Öğrenci Özelliklerinin ve İhtiyaçlarının Belirlenmesi.....	39
Basamak 5. Materyal Seçimi.....	39
Basamak 6. Etkinliklerin Seçilmesi ve Tasarlanması	39
Basamak 7. Gerekli Teknolojilerin Belirlenmesi.....	40
Basamak 8. Planın Uygulanması	40
Basamak 9. Tasarımın Değerlendirilmesi ve Revize Edilmesi.....	41
BÖLÜM VI	44
İyi Uygulama Örnekleri.....	44
Kaynakça	63

Kitabın Amacı:

Ortaokul ve lise beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin; öğretim programlarının alt yapısını kavrayarak ve öğrencilerin bireysel özelliklerini, sosyal ve fiziksel çevrelerini göz önüne alarak ders tasarımı yapabilme bilgilerini ve becerilerini geliştirmek.

Kitabın Genel Çıktıları:

- Beden Eğitimi ve spor dersi programlarının temel boyutlarını (amaç, içerik, uygulama ve değerlendirme) açıklar.
- Sosyal-ekolojik modele göre ihtiyaç analizi yapar.
- Öğretim tasarımı kavram ve ilkelerini değerlendirir.
- Farklı öğretim tasarımlarını ayırt eder.
- Öğretim tasarımı ilkelerini uygulayarak kendi ünite ve derslerini tasarlar.
- Yaptığı ders tasarımının etkisini değerlendirir.

Bu kitap Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerine kendi ders tasarımlarını yaparken takip etmeleri gereken aşamaları, dikkat etmeleri gereken unsurları ve örnek ders tasarımlarını göstermek amacıyla yazılmıştır. Ders programının önemi ve temel dayanakları ilk iki bölümde belirtilirken, Bölüm 3'te öğretim tasarımı süreçleri hakkında bilgi verilmiştir. Bölüm 4'te bir öğretim tasarımının nasıl yapılacağı hakkında bilgiler sunulmuştur. Bölüm 5'te ise öğretmenlere öğretim tasarımı basamaklarını takip ederek kendi ders tasarımlarını nasıl yapabilecekleri konusunda bilgiler paylaşılmaktadır. Kitabın son bölümü olan 6. bölümde farklı yerlerde çeşitli imkanlara sahip okullara göre hazırlanmış örnek ders tasarımları senaryolaştırılmış şekilde sunulmaktadır.

BÖLÜM I

Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi

Bölüm 1'in Amacı:

Beden eğitimi ve sporun insan hayatındaki önemine vurgu yapmak.

Öğrenme Çıktıları:

- Beden eğitimi ve spor dersinin insan gelişimindeki rolünü açıklar.
- Beden eğitimi ve sporun günümüzde insan hayatındaki yerini tartışır.
- Beden eğitimi ve spor dersinin genel eğitimdeki önemini kavrar.
- Fiziksel aktivite, sağlık ve hareket yetkinliği arasındaki ilişkiyi analiz eder.

Hareket, insanın yaşaması için en temel gerekliliktir. Hareketli bir yaşam tarzı ise sağlıklı olabilmek için ön koşullardan biridir. Sağlıklı toplumların temelinde ise çocukluktan itibaren sağlıklı yaşam alışkanlıkları edinmiş bireyler yatmaktadır. Bu noktada okullar öğrencilere sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazandırmak, sağlıklarını ve zindeliklerini korumaktan sorumludur (Sellström ve Bremerg, 2006). Beden eğitimi ve spor dersleri aslında bu amaca hizmet etmek için en ideal derslerden biridir (Sallis ve McKenzie, 1991).

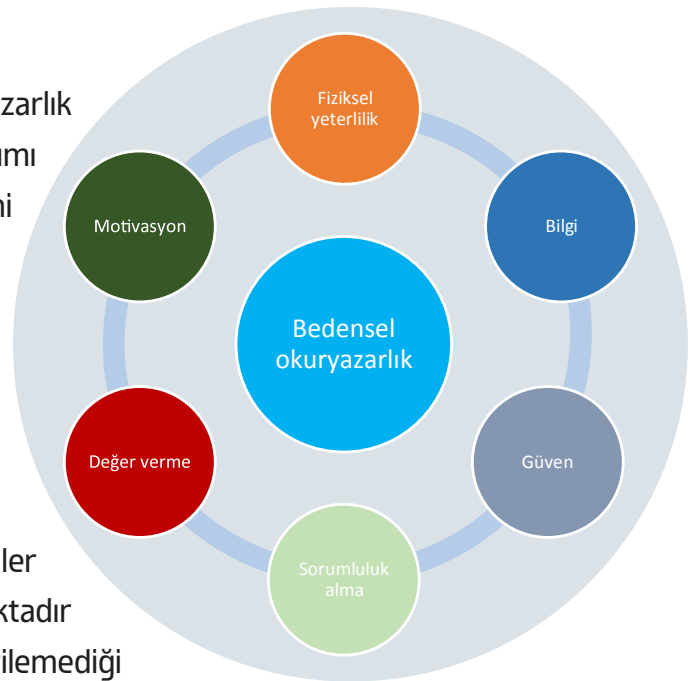
Beden eğitimi ve spor dersi'nin amacı yıllar içinde günün ihtiyaçları doğrultusunda değişime uğrayarak "ömür boyu sağlıklı fiziksel aktiviteye katılımdan zevk alabilecek gerekli bilgi, beceri ve öz güvene sahip, beden eğitimi bireyler yetiştirmektir" olarak günümüzde tanımlanmaktadır (MEB, 2018a,b; NASPE, 2013). Beden eğitimi bireylerin yetiştirilmesi için gerekli bilgi, beceri ve davranışların okulda çocukların gelişimsel özellikleri göz önüne alınarak kazandırılması gerekmektedir. Beden eğitimi bireylerin sergilemesi gereken en temel özellikler şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Çok çeşitli fiziksel aktivitelere katılım sağlayabilmek için gerekli olan motor becerilerde ve hareketlerde yeterlilik göstermek,
2. Temel hareket prensiplerini, stratejilerini ve taktikleri anlayarak fiziksel aktivitelere katılım sağlarken veya yeni aktiviteler öğrenirken bunları uygulayabilmek,
3. Düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılmak,

4. Sağlığı geliştiren fiziksel uygunluk seviyesini yakalamak ve bunu devam ettirebilmek,
5. Fiziksel aktivite ortamlarında kişisel ve sosyal sorumluluk davranışları sergileyerek hem kendisine hem de diğer bireylere saygı göstermek,
6. Sağlık, eğlence, kendini ifade etme, ve sosyal etkileşim için fiziksel aktiviteye değer vermek (MEB, 2018a,b; NASPE, 2013).

Bu genel özelliklerden anlaşılacağı üzere beden eğitimi ve spor dersleri öğrencilere çeşitli motor beceriler sergilemeyi, fiziksel aktivitelere ve spora katılmayı, sağlıklı olmayı, sağlıklı kalabilmeyi ve okul dışında da hareketli bir yaşam tarzına sahip olmayı öğretmelidir (Ciccomoscolo ve Sullivan, 2013). Fiziksel aktiviteye katılım ve hareket yetkinliğine sahip olma durumu sağlıklı bir yaşam sürdürebilmenin önemli bileşenlerindedir. Bu bileşenler aslında bireylerin bedensel okuryazar olmalarını bir başka deyişle olmalarını sağlamaktadır. Bedensel okuryazarlık yaşam boyu fiziksel aktivitelere katılım için değer verme, sorumluluk alma, motivasyon, güven, fiziksel yeterlilik ve bilgiye sahip olma durumudur (Whitehead, 2013).

Bu tanımdan anlaşılacağı üzere, bedensel okuryazarlık bireylerin yeterli düzeyde fiziksel aktivitelere katılımı için motor yeterliğe sahip olunması gerektiğini vurgularken, sağlık için fiziksel olarak aktif olmaya değer vermek, bunun için yaşam boyunca sorumluluk almak, yeterli düzeyde konu ile ilgili bilgiye sahip olmak ve bu konuda kendine güven duymayı kapsamaktadır (Whitehead, 2013).

Şekil 1.1. Bedensel Okuryazarlık Bileşenleri

Motor yeterlik bireylerin çeşitli motor beceriler sergilemedeki yeterlikleri olarak tanımlanmaktadır (Luz vd., 2016). Temel hareket becerileri geliştirilemediği sürece fiziksel etkinliklere ve spora katılımda bireyler zorluk yaşamaktadırlar. Yer değiştirme, nesne kontrolü ve dengeleme becerileri temel hareket becerilerini oluşturmaktadır (Goodway vd., 2019). Okul öncesi dönemde geliştirilmesi gereken temel hareket becerileri ileriki dönemlerde birleştirilerek özelleşmiş hareketler olarak fiziksel aktivitelere ve sporda kullanılmaktadır (Goodway vd., 2019). Bu hareket becerileri fiziksel aktivite ve sporun yapı taşlarıdır. Bu beceriler gelişmediği sürece öğrencilerin spora katılımı mümkün olmamaktadır. Özelleşmiş hareketler döneminde bireylerin daha üst düzeydeki spor becerilerinin geliştirilmesi için zengin öğrenme deneyimlerinin sunulması gerekmektedir. Bundan dolayı beden eğitimi ve spor derslerinde bireysel sporlar, takım sporları, alternatif çevre/doğa etkinlikleri, ritim/dans/halk oyunları, raket sporları ve su sporları gibi geniş bir yelpazede öğrencilere fırsatlar sunulurken motor yeterlilikleri geliştirilmelidir.

Ulusal ve uluslararası boyutta yapılan çalışmalarda motor yeterlik, fiziksel aktivite ve fiziksel uygunluk arasında sıkı bir bağ olduğu farklı yaş grupları için ortaya konulmaktadır. Örneğin, 18-25 yaş arası

bireylerin çeşitli motor becerileri (ayakla topa vurma, top fırlatma ve atlama) ile sağlıklı ilişkili fiziksel

uygunluk durumları arasında pozitif bir ilişki olduğu ortaya konulmaktadır (Stodden, Langendorfer ve Robertson, 2009). Yaş

ortalaması 11.4 olan ortaokul çocukları üzerinde yapılan başka bir çalışmada ise çocuklarda fiziksel uygunluk, motor

yeterlilik ve benlik algıları arasında güçlü bir ilişki olduğu bulunmuştur (Vedul, 2012). Okul

öncesi dönemde bile motor yeterliliği yüksek olan

çocukların fiziksel aktivite seviyelerinin de yüksek olduğu rapor edilmiştir (Jones, Innerd, Giles ve

Azevedo, 2020). Türkiye’de ilkökul çocukları ile yapılan güncel bir çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Derer ve Ballı, 2018). Bu çalışmada fiziksel aktiviteye katılan ilkökul öğrencilerinin motor

gelişim testlerinde daha iyi performans gösterdikleri saptanmıştır. Benzer başka bir çalışmada da fiziksel aktiviteye katılan okul çağı çocuklarının katılmayanlara oranla fiziksel uygunluk seviyelerinin

daha iyi olduğu bulunmuştur (Saygın, 2014).

Okul çağı çocukları ile yapılmış benzer çalışmalar incelendiği zaman fiziksel aktivite seviyelerinin ergenlik döneminde yaş ile beraber azaldığı (Kin-İşler

vd, 2009), özellikle kızların aktivite seviyesinin erkeklere göre daha yetersiz olduğu

vurgulanmaktadır (Saygın, 2014; Kin- İşler vd, 2009). Ayrıca yapılan

başka çalışmalarda da okul çağı çocuklarının sağlıklı ilgili fiziksel

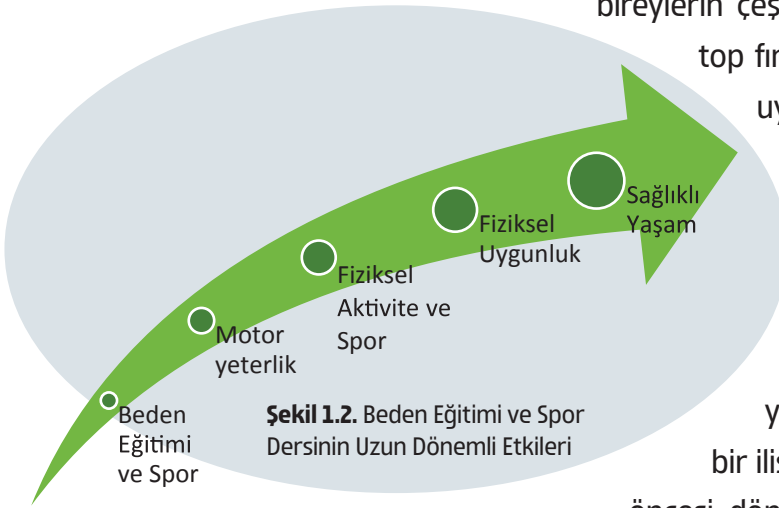
uygunluk bilgilerinin yetersiz olduğu saptanmıştır (Serbes vd., 2017; Hünük vd, 2007). Aktif Yaşam

Derneği’nin bir raporuna göre de ders dışı fiziksel aktiviteye katılımın

çocuklar arasında yetersiz olduğu bulunmuştur

(Aktif Yaşam Derneği, 2010). Beden eğitimi ve spor derslerinin pratikte ve teorikte ne kadar önemli bir ders olduğunun anlaşılması yapılan bu bilimsel çalışmaların sonuçlarında açıkça görülmektedir.

Programdaki hedeflere ulaşmak için iyi planlanmış beden eğitimi ve spor dersleri öğrencilere hareket yetkinliği ve sağlıklı yaşam hakkında gerekli bilgi ve becerileri kazandırmalıdır.

Okuma Önerisi

“Utesch T, Bardid F, Büsch D, Strauss B. The Relationship Between Motor Competence and Physical Fitness from Early Childhood to Early Adulthood: A Meta- Analysis. *Sports Med.* 2019 Apr;49(4):541-551. doi: 10.1007/s40279-019-01068-y. PMID: 30747376” künyeli meta analizde çocukluktan genç yetişkinliğe kadar olan zamanda motor yeterlilik ve fiziksel uygunluk arasındaki ilişkilerin incelendiği birçok çalışmaya ulaşabilirsiniz.

Büyük çaplı yapılan ve toplumun genelini ilgilendiren çalışmaların sonuçları da beden eğitimi ve spor dersinin sağlıklı yaşam içerisindeki rolünü daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır. Toplumların zindelik göstergelerinin incelenmesi beden eğitimi ve spor dersleri için politika oluşturulması aşamalarında yol gösterici olabilmektedir. Bu tür çalışmalara örnek olarak Dünya Sağlık Örgütü'nün yayımladığı raporlar veya Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşlarının yayımladığı raporlar verilebilir.

Örneğin, Türkiye çocukluk çağı şişmanlık araştırması raporu'na (Sağlık Bakanlığı, 2017) göre;

a) "Türkiye'de okul çağındaki 6-9 yaş grubundaki çocukların % 14,9'u kilolu, % 9,9'u şişman ve 6-9 yaş grubu çocukların % 24,8'i normal ağırlığının üzerinde kilolu- şişmandır" (ss. 135),

b) "Erkek çocukların % 11,3'ü şişman, % 13,6'sı kiloludur" (ss. 131) ve

c) "Kız çocukların % 8,5'i şişman, % 15,7'si kiloludur" (s. 133) sonuçlarına ulaşılmıştır. Beden eğitimi ve spor derslerinde uygulanmaya başlayan fiziksel uygunluk karnesi verileri de benzer sonuçlar göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı fiziksel uygunluk karnesi bulgularına göre (MEB, 2018) ise "10-14 yaş grubu erkek öğrencilerin % 20,2'sinin fazla kilolu, % 13'ünün şişman; kız öğrencilerin ise % 19,0'unun fazla kilolu, % 7,8'inin şişman, 15-18 yaş grubunda ise, erkek öğrencilerin % 16,5'i fazla kilolu, % 6,8'i şişman; kız öğrencilerin % 13,5'i fazla kilolu, kız öğrencilerin % 4,3'ü şişman" olarak bulunmuştur (www. sağlık.gov.tr). **Tablo 1.1'**de bu veriler sunulmaktadır.

Tablo 1.1. Araştırma Sonuçları Özeti

Yaş grubu	6-9 yaş		10-14 yaş		15-18 yaş	
Kategori	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Kilolu	% 15,7	% 13,6	% 19,0	% 20,2	% 13,5*	% 16,5*
Şişman	% 8,5	% 11,3	% 7,8	% 13,0	% 4,3	% 6,8

*fazla kilolu kategorisinde bulunan değerlerdir.

Sağlıkla ilgili diğer raporlar incelendiği zaman Türkiye'de bireylerin kronik hastalıklara yakalanma oranlarının yüksek olduğu ve bu hastalıklar incelendiğinde dolaşım sistemi hastalıkları, farklı kanser türleri ve solunum sistemi hastalıklarının listenin ilk sıralarında yer aldığı görülmektedir (TÜİK, 2020). Elde edilen tüm bu sonuçlar toplumun genel sağlığı ile ilgili önemli bulgular sunmaktadır ve kronik hastalıklarda hareketsiz yaşam tarzı ciddi bir risk faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır (Kohl, 2019).

Fiziksel aktiviteye katılımın sağlık açısından yararları birçok ulusal ve uluslararası çalışmada güçlü kanıtlarla sunulmaktadır. Bu kanıtlar doğrultusunda farklı yaş grupları için oluşturulan fiziksel aktivite rehberleri bulunmaktadır. Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi (2014) farklı yaş grupları için şu önerilerde bulunmaktadır; "5-11 yaş grubu çocuklarda sağlığın korunması ve geliştirilmesi için hergün en az 60 dakika orta şiddetten yüksek şiddete doğru giden fiziksel aktiviteler tercih edilmelidir. Haftada en az 3 defa yüksek şiddetli aktivite yapılması önerilmelidir" s.10. Aynı rehberde 12-18 yaş grubu için "Hedef günde 60 dakika, orta şiddetten başlayarak yüksek şiddete ilerleyen aktiviteler yapmak olmalı. Haftada en az 3 defa yüksek şiddetli aktivite yapılmalı ve haftada en az 3 defa kas ve kemik

“ Web Sitesi Önerisi

Aşağıda Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yayımlanan 2018- 2030 Küresel Fiziksel Aktivite planına ulaşabilirsiniz. (Global Action Plan 2018-2030/ More Active People For a Healthier World)

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

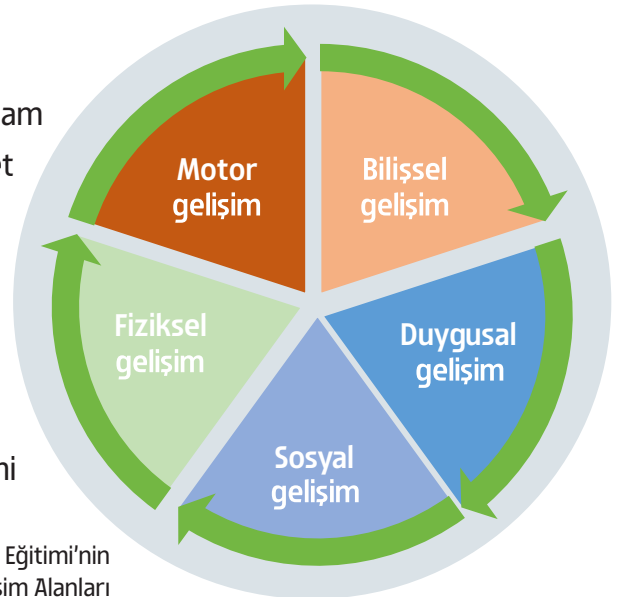

veriler sunmaktadır.

güçlendiren aktiviteler tercih edilmeli” s.10 olarak öneriler sıralanmaktadır (Sağlık Bakanlığı, 2014). Kaliteli ve düzenli bir beden eğitimi ve spor dersi gençlerin ve çocukların bu rehberlerde önerilen aktivite kriterlerine hem okul içinde hem de okul dışında ulaşmasına yardımcı olmaktadır. Buna ek olarak beden eğitimi ve spor derslerinde uygulanan fiziksel uygunluk karnesi ölçümleri öğretmenlere bu konu ile ilgili

Beden eğitimi ve spor dersi sadece hareket yetkinliği, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri kazandırmakla kalmayıp, çocukların bütüncül gelişimlerini ve genel iyi oluşlarını (well-being) desteklemektedir (Shimon, 2019). Bu nedenle, beden eğitim ve spor dersinin temel amaçları arasında “fiziksel aktivite ve spor/oyun yoluyla çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerine katkı sağlamak” yer almaktadır (Bailey, 2006). Bu temel amaçlar ulusal ve uluslararası düzeyde kabul görmektedir ve bu amaçlara paralel olarak Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı’nın özel amaçları ortaokul düzeyinde “öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlanmalarıdır” s. 9 (MEB, 2018a) ve lise düzeyinde özel amaçlar “Beden eğitimi ve spor; eğitim programlarının bütüncüleyici bir parçası olması nedeniyle öğrencilerin fiziksel aktiviteler aracılığıyla psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanda gelişimine, sosyal yaşantısının içinde sporu hayat tarzı hâline getirmesine, okul dışı serbest zamanlarını kültürel ve sportif etkinliklerle değerlendirmesine katkıda bulunur” s.10 olarak ifade edilmektedir (MEB, 2018b).

Kısaca okul beden eğitimi ve spor dersi çocukların yaşam tarzına, spora ve fiziksel aktivite katılımına, hareket yetkinliğine ve fiziksel yeterliklerinin gelişimine belirgin katkılar yapma potansiyeline sahiptir ve uygun şekilde sunulduğunda, sosyal becerileri, sosyal davranışları, benlik algısını, tutumları, akademik ve bilişsel gelişimi desteklemektedir (Bailey, 2006; Yıldız ve Çetin, 2018; Yılmaz ve Bozkurt, 2017). Aşağıdaki şekilde beden eğitimi ve spor dersinin hangi gelişim alanlarına katkı sağladığı gösterilmektedir.

Şekil 1.3. Beden Eğitimi’nin Etkilediği Gelişim Alanları

Özet olarak, tüm bu amaçların başarılması ve öğrencilere kazandırılması ancak iyi planlanmış bir beden eğitimi ve spor dersi ile mümkündür. Eğitim ve öğretimde iyi planlanmış dersler aşağıdaki özellikleri taşımaktadır (Seel ve Dijkstra, 2004);

- a) Öğrenci ilgisini ve dikkatini çeker.
- b) Öğrenme hedeflerine göre düzenlenmiştir.
- c) Öğrenci ihtiyacı ve özellikleri ile örtüşür.
- d) Konu ile ilgili anlamlı ve etkileşimli öğrenme ortamları sağlar.
- e) Önemli bilgilerin üzerinde durur.
- f) Öğrencilerin hali hazırdaki bilgileri ile yeni öğrendiği bilgiler arasında bağ kurar.
- g) Bilgi aktarımının gerçekleşebilmesi için önemli ipuçlarını sunar.
- h) Öğrenci için anlamlı öğrenme deneyimleri sağlar.
- i) Öğrenme hedefleri ve etkinlikler ile uyumlu değerlendirme teknikleri kullanılır.
- j) Öğrencileri motive eder, cesaretlendirir, yeteri kadar alıştırma yapma fırsatı sunar, öğrencilere yeteri kadar geri bildirim sağlar, tartışma ve iş birliği ortamları sunar ve
- k) Her öğrencinin kendi öğrenme hızını ve özelliklerini göz önünde bulundurur.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kendi ders tasarımlarını yapmadan önce programda yer alan amaçları ve kazanımları özümseyerek öğrencileri için anlamlı yaşam deneyimlerini nasıl sunmaları gerektiğini ve etkili bir ders planının önemini düşünmelidirler. Bir sonraki bölümde ortaokul ve lise Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Programlarının temel dayanakları ve programların genel özellikleri açıklanmaktadır.

Web Sitesi Önerisi

Aşağıdaki web sitesinden Avrupa Birliği'nin 2013 yılında yayımladığı "Avrupa'da Okul Beden Eğitimi ve Spor" raporuna ulaşabilirsiniz (Physical Education and Sport at School in Europe).

http://eose.org/wp-content/uploads/2014/03/Study-on-Physical-Education-and-Sport-at-School-in-Europe_2013.pdf

BÖLÜM II

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programları

Bölüm 2'in Amacı:

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programlarının temel dayanaklarını açıklamak ve programın genel amaçlarını gözden geçirmek.

Öğrenme Çıktıları:

- Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programlarının temel dayanaklarını kavrar.
- Geçmişten günümüze Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programlardaki değişimleri analiz eder.
- 21. yüzyıl becerilerinin öğrencilerin eğitim deneyimleri içindeki rolünü açıklar.
- Beden Eğitimi ve Spor dersinin tasarımında sosyal-ekolojik kuramın önemini kavrar.

Öğretim Programlarının Temel Alt Yapısı

“Program” belirli bir amaç doğrultusunda eğitim ve öğretim hedeflerinin sistematik olarak oluşturulduğu resmi belge niteliğindeki planlara veya dökümanlara verilen genel bir terimdir (Print, 2020). Eğitim ve öğretimin temel amacı öğrencilerin öğrenmesini sağlarken, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme sürecini teşvik eden, kolaylaştıran ve aşamalı olarak yönlendiren bir dizi etkinlik olarak düşünülebilir ve tüm öğretim faaliyetleri öğrencinin öğrenmesini ve gelişimini geliştirmeye hizmet ederken, öğrenci merkezli faaliyetler içermektedir (Oliver vd., 2008). Öğretim programları dinamik bir yapıya sahiptir ve değişen çağın toplumlarda meydana getirdiği değişimler neticesinde planlanıp geliştirilirler (Demirhan vd., 2008).

Bu doğrultuda genellikle öğretim programları belli bir felsefeye veya teorik alt yapıya göre şekillenir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın oluşturduğu tüm öğretim programları Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) belirtilen yetkinlikler temel alınarak hazırlanmıştır. Türkiye Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye

Yeterlilikler Çerçevesi'ni "Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesi" olarak ifade etmektedir (myk.gov.tr). Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde belirtilen sekiz ana yetkinlik 1) anadilde iletişim, 2) yabancı dillerde iletişim, 3) matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, 4) dijital yetkinlik, 5) öğrenmeyi öğrenme, 6) sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, 7) inisiyatif alma ve girişimcilik, ve 8) kültürel farkındalık ve ifade olarak belirlenmiştir (MEB, 2018a,b).

Öğrencilerin bu yetkinliklere ulaşması, bilgi, beceri ve davranışlar geliştirebilmesi için öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Öğretim programlarında hedeflenen bu yetkinliklere sistematik şekilde hazırlanmış öğretim ve ders tasarımları ile ulaşmak mümkündür. Özellikle beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin bu becerilerini destekleyecek şekilde tasarlanmalı ve ders programları hazırlanırken her bir yetkinliğe mutlaka yer verilmelidir. Ortaokul ve lise öğretim programlarındaki kazanımlar bu becerileri destekleyecek şekilde düzenlenmiştir (MEB, 2018a,b). Şekil 2.1'de 21. yüzyıl becerilerine yer verilirken, Şekil 2.2'de bu yetkinliklerle beraber öğretim tasarımında etkilenen unsurlar görülmektedir.

Şekil 2.1. Programda Yer Alan 21. Yüzyıl Temel Becerileri

Şekil 2.2. 21. Yüzyıl Becerilerinin Öğretim Tasarımına Etkisi

Öğrencileri tüm bu yetkinliklerle hayata hazırlarken, öğretim programlarında özellikle üstünde durulan toplum değerleri gerekli bilgi, beceri ve istendik davranışların ortaya çıkarılmasında önemli bir köprü görevi görmektedir (MEB, 2018a, b). Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik programda öne çıkan değerlerdir. Bu değerlerin kazandırılması öğretim programlarının temel hedeflerindendir.

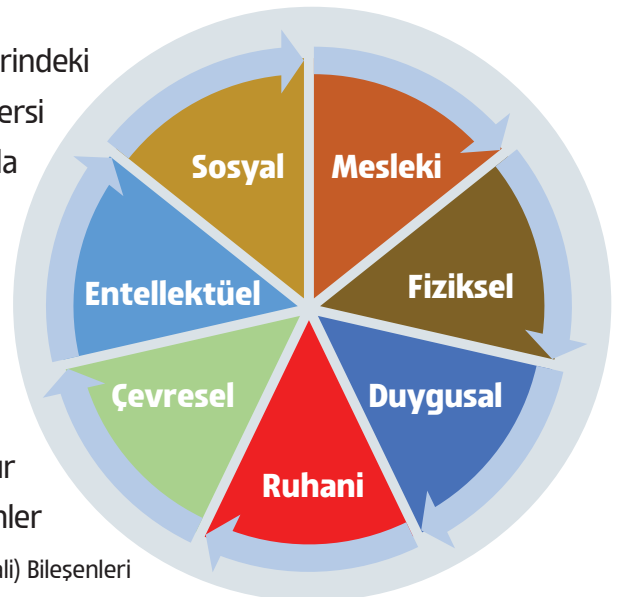
Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Programlarının içerikleri ise alana özgü belirli dayanaklara göre oluşturulmuş ve zaman içinde çeşitli güncellemeler geçirmiştir (İnce, 2019). Aşağıdaki şekilde ortaokul beden eğitimi ve spor öğretim programında geçmişten bugüne kadar olan genel değişimler, değişiklikler ve ana hedefler kısaca özetlenmektedir. Ortaokul öğretim programı son olarak 2018 yılında güncellenerek şimdiki halini almıştır (İnce, 2019).

Şekil 2.3. Yıllara göre Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Programlarının Öncelikli Amaçları (İnce, 2019)

Aslında her iki öğretim programının (ortaokul ve lise) güncellenen son hallerinde beden eğitimi ve spor yoluyla öğrencilerde zindelik ve değer gelişimi amaçlanmaktadır. Bu değerlerin 21. yüzyıl temel becerilerine aktarımı öncelikli hedeflerdendir (İnce, 2019). Özellikle 2018 tarihli programlarda zindelik kavramı öne çıkmaktadır. Bu kavram Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından genel iyilik hali olarak adlandırılır. Zindelik hayatın her alanında yer alan bir durumdur. Bundan dolayı farklı sağlık bileşenlerden oluşmaktadır. Fiziksel, sosyal, duygusal, ruhani, çevresel, entelektüel, ve mesleki sağlık insanın zinde bir şekilde hayatın her alanında varlık gösterebilmesi için gereklidir (Corbin vd., 2006).

Bu boyutlar birbirleriyle sürekli etkileşim halindedir ve birindeki olumlu değişiklikler diğerlerini olumlu etkilerken, tam tersi durumlar da söz konusudur. Çocukların erken yaşlarda sağlıklarını korumalarını öğrenmeleri ve zinde bir yaşam sürdürebilmeleri önemlidir. Öğretmenlerin öğrencilerin de zindeliği destekleyecek kaliteli beden eğitimi ve spor dersleri tasarlaması gerekmektedir. Bu doğrultuda, öğretim programlarının uygulanması sırasında dikkat edilmesi gereken unsurlar programlarda açıklanmaktadır (MEB, 2018a; s.10; MEB, 2018b; s.11). Bu öneriler öğretmenler tarafından takip edilmelidir.

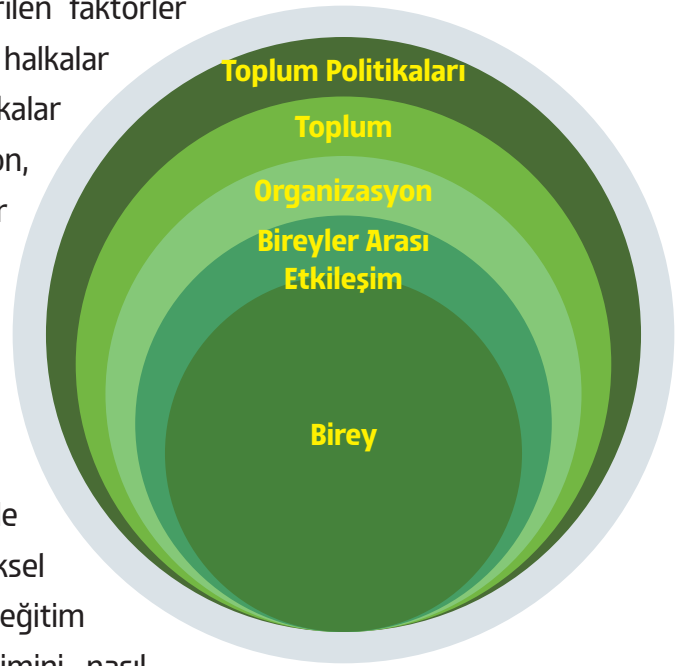

Şekil 2.3. Zindelik (Genel İyilik Hali) Bileşenleri

Öğretim Programlarında Sosyal-Ekolojik Teorinin Yeri ve Önemi

Beden eğitimi ve spor öğretim programları kazanımlarına ulaşmak için program uygulanmadan evvel öğrencilerin bireysel, sosyal ve çevresel özelliklerinin analiz edilmesi ideal ünite ve ders tasarımları yapılmasına katkı sağlar. Sosyal-ekolojik teori bu noktada öğretmenlere yol göstericidir ve beden eğitimi ve spor öğretim programlarının dayanaklarından biridir. Bu teori karmaşık bir yapıya sahip olan insan gelişimini anlamamızı sağlar (Bronfenbrenner,1994). Ayrıca bu teori insan gelişiminin çok yönlü olduğunu kabul ederek gelişimi etkileyen faktörlerin etkileşiminin önemine vurgu yapmaktadır (Bronfenbrenner, 1994). Sosyal sistemdeki farklı mekanizmaların anlaşılabilir bir şekilde bireylerin çevre ile olan etkileşiminin açıklanması bu teorinin en temel fonksiyonudur. Buna paralel olarak sosyal- ekolojik teori kişisel ve çevresel faktörleri ayrıntılı bir şekilde tanımlayarak, bu faktörlerin insan davranışı üzerindeki etkisini irdelememize yardımcı olmaktadır.

Teoride iç içe geçmiş halkalar şeklinde gösterilen faktörler birbirleriyle dinamik bir etkileşim içindedir. Bu halkalar merkezden dışa doğru modellenmiştir ve halkalar sırasıyla; birey, kişiler arası etkileşim, organizasyon, toplum ve toplum politikaları olarak ifade edilmiştir (Bronfenbrenner, 1994). Modelin bu şekilde oluşturulmasındaki amaç bireyi modelin merkezine koyarak bireyi etkileyen faktörlerin tanımlanması ve etki derecelerinin gösterilmesidir.

Şekil 2.5. Sosyal-Ekolojik Teori ve Boyutları

Eğitimde öğrenciyi bu modelin merkezinde olduğuna göre, öğrencinin kişisel, sosyal ve fiziksel çevresini anlamaya çalışmalı, aynı zamanda genel eğitim politikalarının ve yönetmeliklerinin öğrenci gelişimini nasıl etkilediğini incelememiz gerekmektedir. Bu modele göre öğrenciyi tanımlarken odaklanmamız gereken özellikler öğrencinin tercihleri, gelişim özellikleri, bilgi düzeyi, öz yeterlilikleri, motivasyonu, sağlık durumu, sosyo-ekonomik düzeyi ve demografik bilgileri (yaş, cinsiyet, boy, ve kilo vb.) olmalıdır. Sosyal çevresini tanımlarken ise aile ve arkadaş çevresinin genel özellikleri, okul, spor kulübü gibi kurumların destekleri, sosyal ağlar ile iletişim fırsatları, ya da sosyal çevrenin normları gibi bilgileri kullanmalıyız.

Fiziksel çevre öğrencinin bulunduğu doğal yaşam çevresi, fiziksel aktiviteye katılım olanakları veya çevre düzenlemelerinin etkisi gibi bilgileri kapsamaktadır. Politikalar ve yönetmelikler ise eğitim, spor, sağlık, şehircilik ve çevre gibi politikaları veya yönetmelikleri içermektedir. Tablo 2.1'de sosyal-ekolojik teorinin öğrencilerin ihtiyaçlarını anlamamızı sağlayan iç yapısı ve öğretmenlerin ders tasarımlarını yapmadan önce odaklanması gereken boyutlar sunulmuştur.

Tablo 2.1. Sosyal-Ekolojik Modelin Boyutları ve İçerikleri (Golden ve Earp, 2012; MEB, 2018a)

Sosyal-Ekolojik Model		
Model boyutları	Boyut içerikleri	Beden Eğitime özgü unsurlar neler olabilir?
Birey	Kişisel tercihler Bilgi Beceri düzeyi Hazırbulunusluk Öz güven Algı Motivasyon Yaş Cinsiyet Sağlık durumu Sosyo-ekonomik sınırlılıklar	Motor beceri düzeyi Spor ve fiziksel aktivite tercihleri Spora özgü motivasyon Fiziksel engeller
Bireyler arası etkileşim	Sosyal destek Sosyal çevrenin ekonomik düzeyi Sosyal ağlar Kültürel geri plan	Ailenin spora bakış açısı Arkadaşların fiziksel aktiviteye katılım durumları
Organizasyon	Okul Kulüp Kurum	Spor kulüplerinin varlığı Okul takımlarının başarısı Kurumların çevresel imkanları
Toplum	Kültürel normlar ve değerler Toplumdaki bağlantılar	Popüler spor dalları (futbol, basketbol v.b.)
Toplum politikaları	Örn. Eğitim, Spor, Sağlık Şehircilik politikaları ve yönetmelikler	MEB politikaları Gençlik ve Spor Bakanlığı politikaları

Bu model sayesinde öğretmenler öğrencilerin yaşadıkları sosyal ve fiziki çevre şartlarını analiz ederek öğrencilerin gerçekten ihtiyaç duydukları eğitim alanları hakkında bilgiler edinebilirler ve öğrencilerini daha yakından tanıyabilirler. Öğretim programlarında hedeflenen kazanımlara ulaşmak için daha kolay yol alabilirler. Aslında bu model öğretmenlere ulaşmak istedikleri hedefler için yol gösterici bir rehber şeklinde düşünülebilir.

Öğretim Programlarının Alana Özgü İçerikleri

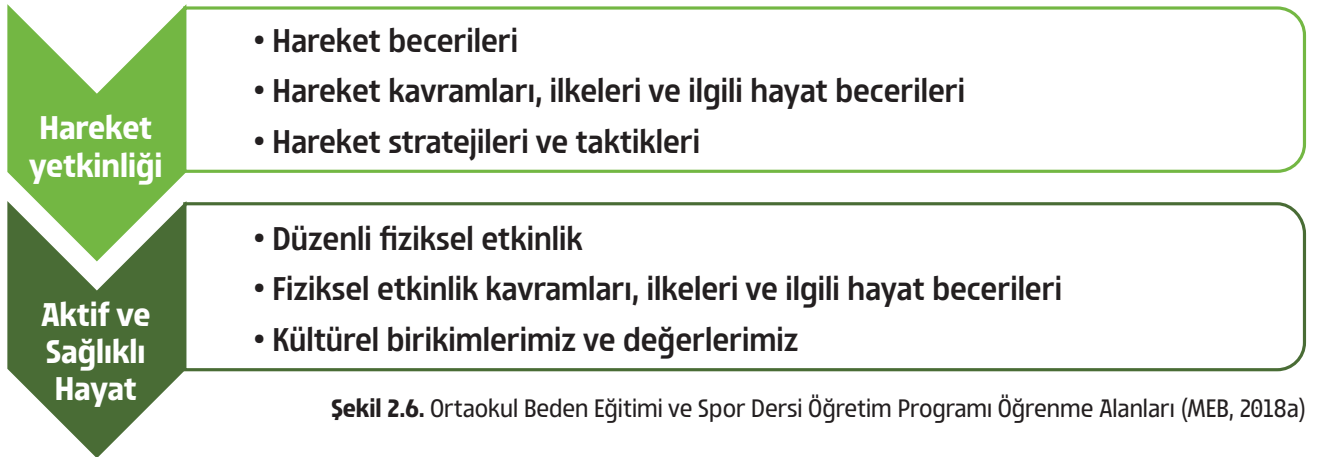
Önemli Not

Sosyal-ekolojik teoriyi kullanarak beden eğitimi ve spor dersi için öğrencilerin bireysel, sosyal ve fiziksel çevrelerinin özelliklerini analiz etmeliyiz.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programları belirli temeller üzerine kurgulanmıştır ve genel eğitimin hedeflediği “değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir” (MEB, 2018a; s.5; MEB, 2018b; s.6) perspektifiyle şekillenmiştir. İki temel dayanak bundan önceki bölümde ayrıntılı olarak ele alınan “değerlerimiz” ve “yetkinlikler” olarak göze çarpmaktadır. Yetkinlikler ve değerlerimiz program içinde ayrı bir öneme sahiptir. Programın genel içeriğine bakıldığı zaman ise ortaokul programı için sekiz temel amaç ve alana özgü yedi temel becerinin hedeflendiği görülmektedir. Bu amaçlar öğrencilerin ulaşması gereken program çıktılarıdır (MEB, 2018a; s.9). Bu program çıktıları ortaokul programı için şunlardır;

1. Çeşitli fiziksel etkinliklere ve sporlara özgü hareket becerilerini geliştirir.
2. Hareket kavramlarını ve ilkelerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
3. Hareket stratejilerini ve taktiklerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
4. Sağlıklı hayatla ilgili fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
5. Sağlıklı olmak, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve sporlara düzenli olarak katılır.
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim ve değerlerimizi kavrar.
7. Beden eğitimi ve spor yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirir.
8. Beden eğitimi ve spor yoluyla iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir.

Öğretim programlarının genel amaçlarına ve çıktılarına göre iki temel öğrenme alanı her iki düzey (ortaokul ve lise) için “hareket yetkinliği” ve “aktif ve sağlıklı hayat” olarak belirlenmiştir. Her temel öğrenme alanının üç alt öğrenme alanı bulunmaktadır. Hareket becerilerinin alt öğrenme alanları hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri, hareket strateji ve taktikleri olarak sıralanmaktadır. Aktif ve sağlıklı hayat öğrenme alanları ise düzenli fiziksel etkinlik, fiziksel etkinlik kavramları, ilkeleri ve hayat becerileri, kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz olarak sıralanmaktadır (Şekil 2.6).

Şekil 2.6. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları (MEB, 2018a)

Bu şekilde kurgulanan öğrenme alanlarının kazanımları sınıf düzeyine göre sarmal şekilde oluşturulmuştur. Alana özgü beceriler ortaokul ve lise düzeyinde geçerli olmak üzere dayanıklılık, çabukluk, esneklik, hareketlilik, koordinasyon, kuvvet ve ritim olarak programlarda sıralanmaktadır. Dahası öğrencilerin öz yönetim, düşünme ve sosyal becerilerini geliştirmek için de kazanımlar oluşturulmuştur. Şekil 2.7’de Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi öğretim programının hedeflediği amaçlar kısaca özetlenmiştir (MEB, 2018a).

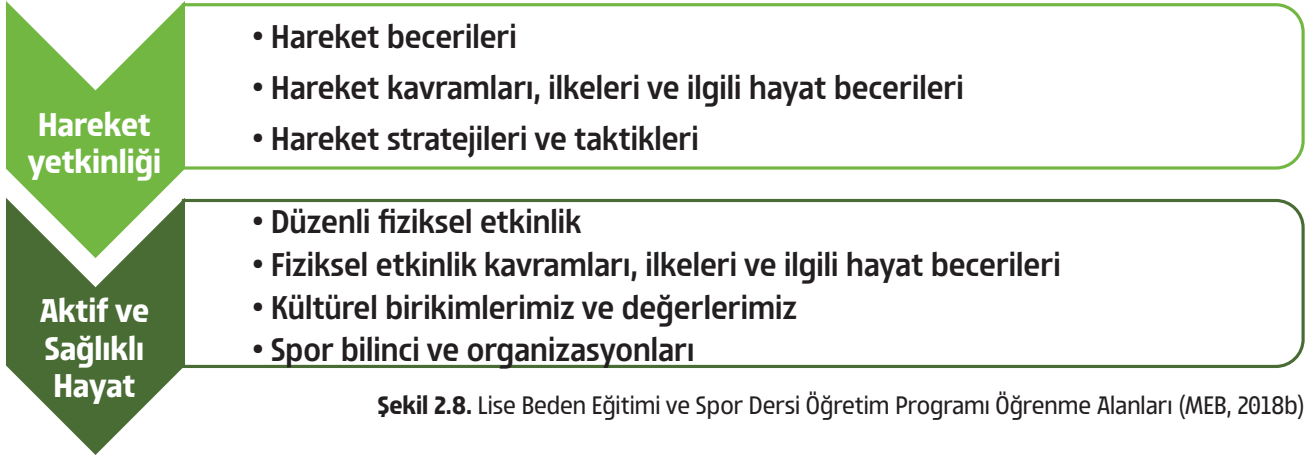
Şekil 2.7. Ortaokul Programı İçeriği

Lise Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı, fiziksel aktiviteler ile öğrencilerin tüm gelişim alanlarına (psikomotor, bilişsel, duyuşsal ve sosyal) katkılar sağlarken, öğrencilerin sosyal yaşantılarında sporu hayat tarzı hâline getirebilme, okul dışında da kültürel ve sportif etkinliklere katılım gösterebilme gibi hedefler taşımaktadır (MEB, 2018b). Bu hedefler doğrultusunda programda 12 amaç bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanmaktadır (MEB, 2018b, s.10);

1. Dünyada ve Türkiye’de sporun tarihsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olması,
2. Fiziksel etkinliklere katılım yoluyla hareket, bilgi ve becerilerini geliştirmesi ve bu becerileri alışkanlık hâline getirmesi,
3. Türk spor tarihinde başarılı olmuş sporcuları tanınması,
4. Sportif etkinlikler yoluyla spor kültürü edinmesi, spora özgü kuralları, bilgi ve becerileri uygulayabilmesi ve bu becerileri yaşantısında olumlu olarak kullanabilmesi,
5. Engellilerin ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin bedensel, sosyal ve ruhsal olarak gelişmesinde sportif etkinliklerin rolünü ve önemini kavraması,
6. Millî bayramların ve kurtuluş günlerinin anlamını, önemini kavraması ve bu kutlamalara katılmaya gönüllü olması,
7. Atatürk’ün ve Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor ile ilgili düşüncelerini özümsemesi,
8. Spor organizasyonlarına katılım yoluyla spor bilinci gelişmiş sosyal bireyler olarak yetişmesi,
9. Düzenli etkin katılım ile sağlığı güçlendirici bilgi ve becerileri hayatında ve kişisel gelişiminde kullanabilmesi,
10. Beden ve ruh sağlığını olumsuz etkileyen alışkanlık ve bağımlılıklardan uzak durması,
11. Başkalarının varlığını da kabul ederek onlara karşı her zaman dürüst, saygılı “adil oyun (fair play)” davranışta bulunması ve bunu alışkanlık hâline getirmesi,
12. Spor alanında faaliyet gösteren meslek grupları hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır.

Lise öğretim programında ortaokul programından farklı olarak aktif ve sağlıklı öğrenme alanında "Spor bilinci ve organizasyonları" alt öğrenme alanı yer almaktadır (Şekil 2.8).

Şekil 2.8. Lise Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları (MEB, 2018b)

Ortaokul ve lise programlarında yer alan tüm bu genel ve özel amaçlar gelişimin ömür boyu sürdüğü ilkesine dayandırılarak oluşturulmuş ve öğrencilerin gelişimsel özellikleri göz önüne alınarak detaylandırılmıştır (MEB, 2018a,b). Programların temel yapı taşları ve felsefesinin öğretmenler tarafından analiz edilmesi program kazanımlarına ulaşmak için ve bu doğrultuda ünite veya ders planları hazırlanmasına yardımcı olacaktır. Ortaokul düzeyinde ders ve ünite planlaması yapılırken sarı (5. sınıflar için) ve mor (6. ve 7. sınıflar için) fiziksel etkinlik kartlarından (FEK) yararlanılması öğretmenler için ayrıca tavsiye edilmektedir (MEB, 2018a). 13 Eylül 2019 tarihinde yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde belirtildiği üzere öğretmenlerin öğretim programı ile ilgili görev ve sorumluluklarından biri ünite ve ders planları hazırlamaktır. Bu yönetmelikte bulunan 86 maddeye göre öğretmenlerin;

1. "Öğrencilerin; öğretim programları doğrultusunda kazanım ve becerilerini hedefleyen, inceleyerek, araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini amaçlayan etkinlikleri planlar ve uygular. Öğrencilerin; bağımsız ve yaratıcı düşünmelerine, edinilen bilgilerden sonuçlar çıkarmalarına, tartışmalarda görüşlerini özgürce belirtmelerine ve hoşgörülü olmalarına yönelik gerekli ortamı hazırlar. Öğrencilerin, eğitim ve öğretim çalışmalarında her türlü imkândan yararlanmasını sağlar" (Madde 86, 4b) ve

2. "Ünitelendirilmiş yıllık plan ve ders planlarını yapar, kendilerine verilen dersleri okuturlar. Derslerle ilgili öğrencilerin de aktif olarak yer aldığı araştırma, uygulama ve deneylerin yapılmasını sağlar" (Madde 86, 4g) şeklinde görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bölüm 3'te belirtilen öğretim tasarımının genel amaçlarının ve öneminin öğretmenler tarafından anlaşılması bu görev ve sorumlulukları yerine getirmek için önem taşımaktadır.

Web Sitesi Önerisi

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'ne aşağıdaki web sitesinden ulaşabilirsiniz. .

https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/13111232_YONETMELYK.pdf

Beden Eğitimi ve Spor Dersini Sosyal-Ekolojik Teoriye göre Uyarlama Öz Değerlendirme

Sosyal-Ekolojik teoriye tekrar göz gezdirerek aşağıdaki sorular üzerine yansıma yapınız:

1. Öğretim programını okuluma uyarlarken öğrencilerimin bireysel özelliklerini ne kadar dikkate alıyorum? Bireysel özelliklere göre ne tür uyarlamalar yapıyorum/yapmalıyım?
2. Öğretim programını okuluma uyarlarken öğrencilerimin sosyal çevrelerini (aile, akran, sosyal çevrenin ekonomik düzeyi vb.) ne kadar dikkate alıyorum? Buna göre ne tür uyarlamalar yapıyorum/yapmalıyım?
3. Öğretim programını okuluma uyarlarken okulun fiziksel çevresini, okulun içinde yer aldığı mahalleyi/toplumu ne kadar dikkate alıyorum? Buna göre ne tür uyarlamalar yapıyorum/yapmalıyım?

BÖLÜM III

Öğretim Tasarımı

Bölüm 3'ün Amacı:

Öğretim tasarımının temel özelliklerinin açıklanarak öğretim tasarımı süreçleri hakkında bilgi vermek ve çeşitli öğretim tasarımı modellerini paylaşmak.

Öğrenme Çıktıları:

- Beden eğitimi ve spor derslerinde öğretim tasarımının önemini kavrar.
- Öğretim tasarımı basamaklarını açıklar.
- Farklı öğretim tasarımı modellerini analiz eder.

Tasarım sözcüğü farklı kaynaklarda biçim, takip edilecek adımlar veya izlenecek yol olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2021). Bu tanımlamalardan anlaşılacağı üzere, tasarım dizayn etme işidir ve yaratıcılık önemli bir rol oynar. Öğretim tasarımı ise eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlanması olarak tarif edilebilir. Daha detaylandırmak gerekirse öğretim tasarımı, eğitimde öğrenmeyi geliştirmek için eğitim programlarının sistematik işlemler yolu ile geliştirilme işidir (Seel, Lehmann, Blumschein ve Podolskiy, 2017). Öğretim tasarımının genel amaçları öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda kaliteli ve günümüz koşullarına uyumlu öğrenme ortamlarının oluşturulmasıdır (Akkoyunlu, Altun, ve Soylu, 2008). İyi tasarlanmış öğretim tasarımları elimizdeki kaynakları daha verimli kullanarak belirlenen hedeflere ulaşmak için zaman kazanmamıza yardımcı olurlar. Ayrıca öğretim tasarımı kendi bilgi, beceri ve yeteneklerimizi keşfetmemize yardımcı olur. Öğretim tasarımı, öğretimde öğretmenlere bir çerçeve sunarak kurs veya ders geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Seel vd., 2005). Şekil 3.1'de öğretmenlerin neden öğretim tasarımı yapmaları gerektiği kısaca ifade edilmektedir.

Neden Öğretim Tasarımı
Yapmalıyım ?

- Öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için
- Öğretim hedeflerine kolayca ulaşmak için
- İdeal öğretim ortamları oluşturmak için
- Etkili öğretim yöntemleri seçmek için
- Öğretimin etkinliğini değerlendirmek için
- Kendi bilgi ve becerilerimi yenilemek için

Şekil 3.1. Öğretim Tasarımı Neden Yapılır?

Bir öğretim tasarımı genel olarak amaç belirleme, öğrenme hedeflerini ortaya koyma, öğrencilerin ihtiyaçlarını ve yeteneklerini belirleme, öğretim stratejisine karar verme, uygulama ve değerlendirme gibi bölümlerden oluşur. Bu bölümlerden anlaşılacağı üzere öğretim tasarımı karar verme ve strateji oluşturma işlemlerini kapsamaktadır. Öğretim tasarımı sırasında uygulamamız gereken birtakım prensipler vardır. Öğretim tasarım modellerinin başarı ile uygulanması için dikkat edilmesi gereken konular Morrison ve arkadaşları tarafından aşağıdaki şekilde özetlenmiştir (Morrison vd, 2019);

1. Öğretim tasarım modeli sistematik bir şekilde yapılandırılmalıdır.
2. Öğretim tasarımı detaylı bir plan olmalıdır.
3. Öğretim tasarımı öğretim probleminin ortaya konulmasıyla başlamalıdır.
4. Öğretim tasarımı için uzmanı yani öğretim tasarımcısı tarafından geliştirilmelidir.
5. Öğretim tasarımında planlama yapılırken tüm öğrencilerin başarısı hedeflenmelidir.
6. Öğretim tasarımının başarısı elde edilen doğru bilgiye bağlıdır. Problemin ortaya çıkarılması, değerlendirmeden elde edilecek veriler ve performans analizleri hep gerçek veriler ışığında hazırlanmalıdır. Veri temelli öğretim tasarımı başarıya ulaşır.
7. Öğretim tasarımı hedef kitleye yani öğrencilere özel olmalıdır.
8. Öğretim tasarımı için tek bir doğru model veya yol yoktur.

Bir öğretim tasarımı beş temel basamaktan oluşmaktadır. Çözümleme, tasarım, geliştirme, uygulama ve değerlendirme öğretim tasarımı oluşturan ana bölümlerdir (Şimşek, 2017). Bu bölümler çeşitli öğretim tasarımı modellerinde alt basamaklara ayrılıp ya da başka

basamaklar eklenerek içerik bakımından farklılaşabilmektedir. Alanyazında çeşitli öğretim tasarım modelleri bulunmaktadır. Öğretim tasarımı sadece eğitim alanında değil farklı sektörlerde de iş verimliliğini ve performansı artırmaya yönelik olarak uygulanır (Morrison, Ross, Kalman, Kemp, 2019). Örneğin, iş, tıp ve askeriye gibi alanlarda öğretim tasarımı modelleri sıklıkla kullanılır ve uygulanır. Bu bölümde eğitimde yaygın olarak kullanılan üç öğretim modeli hakkında bilgi verilecektir. Bu modeller "ADDIE", "Dick, Carey ve Carey", ve "ASSURE" öğretim tasarımı modelleridir. Farklı öğretim modelleri hakkında bilgi edinilmek istenirse alanyazında bulunan farklı kaynaklara başvurulabilir.

“

Önemli Not

Öğretim tasarımı çok çeşitli unsurlar etkileyebilir. Örneğin, öğretmen deneyimi, öğrencilerin hazır bulunuşlukları, okulun çevresel imkanları, sosyal çevre vb.

”

ADDIE Öğretim Tasarım Modeli

Bu model, içeriğindeki öğretim tasarımı basamaklarının baş harflerinden (İngilizce baş harflerinden) adlandırılan ve alanyazında sıklıkla kullanılan bir modeldir. Model, öğrenci merkezli bir model olma özelliği taşıyarak öğretimin gerçekçi, yenilikçi ve ilham vermesi gerektiğini savunmaktadır (Branch, 2009). Bu model öğretimi yapılandırırken çevreye özgü özelliklerin ve farklı çevrelerin (sosyal, fiziksel vs) içindeki karmaşık yapıların dinamiklerini anlamamıza yardımcı olur (Branch, 2009).

Model, öğretim tasarımı bir süreç olarak göstermektedir ve bu süreçte yapılması gerekenleri aşama aşama ifade etmektedir (Şimşek, 2009). Bu model analiz, tasarım, geliştirme, uygulama ve değerlendirme olarak tanımlanan beş basamaktan oluşmaktadır (Şekil 3.2).

Şekil 3.2. ADDIE Öğretim Tasarım Modeli

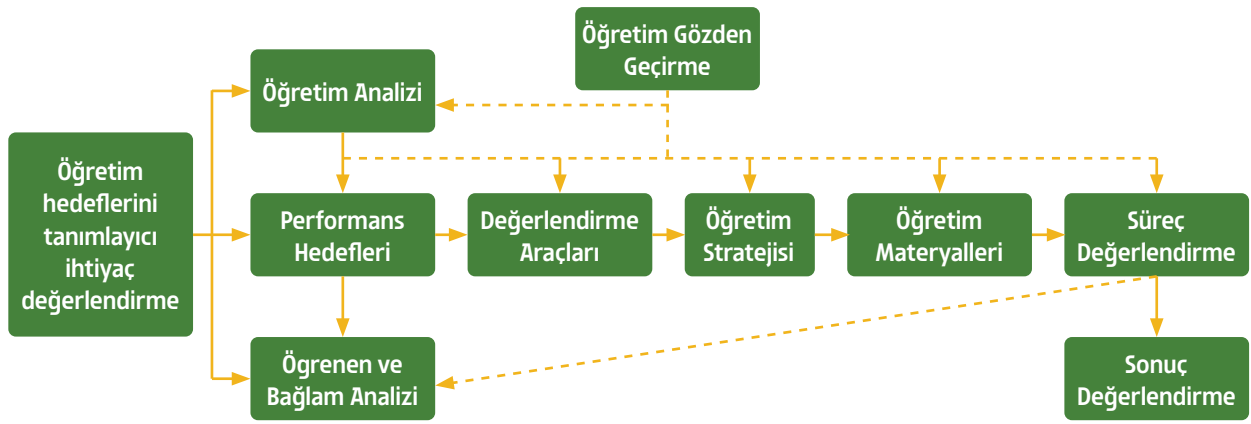
Analiz aşaması modelin ilk basamağıdır ve hedef belirleme aşamasıdır. Diğer basamakların oluşturulması için öncü basamak denilebilir (Akkoyunlu, Altun ve Soylu, 2008). Eğitim hedefleri belirlenirken öğrencilerin genel durumları, ihtiyaçları ve önceki deneyimleri ilk olarak belirlenir (Akkoyunlu vd, 2008; Şimşek, 2009). Programın sonunda ulaşılmak istenen hedeflerin ortaya çıkarılması için analiz aşamasının iyi planlanması gerekmektedir. Tasarım basamağı ise analiz tamamlandıktan sonra elde edilen veriler ışığında belirlenen hedeflere hangi yöntemler veya stratejiler ile ulaşılabileceğinin karar verildiği bölümdür (Akkoyunlu vd, 2008; Şimşek, 2009). İçerik, ders planlaması, öğretim stratejileri, öğretim yöntemleri ve değerlendirme teknikleri gibi önemli konular bu aşamada belirlenmektedir (Branch, 2009).

Geliştirme basamağında ilk iki basamakta (analiz ve tasarım) oluşturulan planlar ve uygulamalar hayata geçirilir ve daha etkin olması için geliştirilir (Brown, & Green, 2019). Ayrıca uygulamada kullanılacak olan materyaller, araç ve gereçler bu aşamada oluşturulur (Branch, 2009). Uygulama aşaması (4. aşama) ise oluşturulan programın hayata geçirilme sürecini kapsamaktadır. Değerlendirme aşamasında tasarımda işleyen veya işlemeyen kısımların ortaya çıkarılarak bir sonraki adım için gerekli düzenlemelerin yapılarak programın etkinliğinin artırılması sağlanmaktadır (Akkoyunlu vd, 2008; Şimşek, 2009).

Dick, Carey ve Carey Öğretim Tasarım Modeli

Dick, Carey ve Carey öğretim tasarım modeli süreç değerlendirmesini öne çıkaran bir modeldir (Fer, 2015). Bu model 2001 yılında son şeklini almıştır (Dick, Carey, ve Carey, 2001). Tasarım modelindeki basamaklar birbirlerini takip eden ardışık basamaklar olarak oluşturulmuştur. ADDIE modeline göre daha detaylı bir modeldir ve dokuz aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar: hedefleri belirleyici ihtiyaç değerlendirmesi, öğretim analizi, öğrenci özellikleri analizi, performans hedeflerinin belirlenmesi, kriter temelli değerlendirme tekniklerinin oluşturulması, öğretim stratejilerinin geliştirilmesi, öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve belirlenmesi, süreç değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesi ve uygulanması, sonuç değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesi ve uygulanması şeklindedir (Dick, Carey ve Carey, 2001).

Modelde bu aşamalar ayrıntılı olarak ifade edildiği için bu tasarım modelinin kolaylıkla uygulanabilir olduğu ifade edilmektedir (Şimşek, 2009). Aşağıdaki şekilde Dick, Carey ve Carey modeli verilmektedir.

Şekil 3.3. Dick, Carey ve Carey Öğretim Modeli

Fer (2015) öğretim tasarımı kitabında Dick, Carey ve Carey modelinin basamaklarını kısaca aşağıdaki gibi özetlemektedir;

1. Hedefleri belirleyici ihtiyaç değerlendirmesi: Öğretim sürecinin sonunda elde edilmesi planlanan hedeflerin ortaya çıkarılma aşamasıdır. Bu hedefler hedef listelerinden veya ihtiyaç analizi sonuçları kullanılarak belirlenebilir.

2. Öğretim analizi: İlk aşama tamamlandıktan sonra öğretim analizi yapılır. Bu aşamada öğretim sürecinde dahil edilecek bilgi ve becerilere karar verilir.

3. Öğrenci özellikleri analizi: Öğrenciler ile ilgili her türlü bilgi toparlanmaya çalışılarak hedef kitlenin özellikleri belirlenir. Bu şekilde öğretim etkinliklerine karar verilebilir.

4. Performans hedeflerinin belirlenmesi: Öğrencilerden beklenen performans hedefleri açık olarak koşul, ölçüt ve performans öğeleri içerecek şekilde öğretim analizi sonuçlarına göre yazılır.

5. Kriter temelli değerlendirme tekniklerinin oluşturulması: Öğrencilerin bir önceki aşamada belirlenen performans hedeflerini başarıp başaramadıklarını analiz etmek için değerlendirme metodlarının oluşturulduğu aşamadır.

6. Öğretim stratejilerinin geliştirilmesi: Öğretim tasarımı süreçlerinde belirlenen içeriğin nasıl öğretileceğine karar verilen aşamadır. Tüm öğretim stratejilerine bu aşamada karar verilir.

7. Öğretim materyallerinin geliştirilmesi ve belirlenmesi: Öğretim stratejilerine göre uygun öğretim materyalleri oluşturulur ve bu materyallerin etkinliği bu aşamada test edilir. Öğretim ile ilgili her türlü araç ve gereçler öğretim materyali olarak ifade edilebilir.

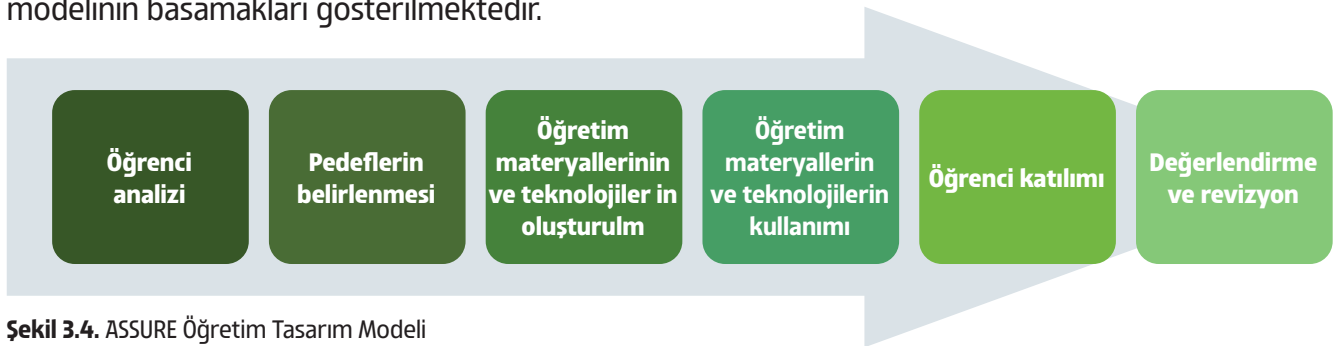
8. Süreç değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesi ve uygulanması: Geliştirilen taslak öğretim programında meydana gelen aksaklıkların neler olduğunun belirlenmesi ve bu aksaklıkların giderilmesi için yapılacak olan değişikliklere karar verilir. Öğretimin iyileştirme süreçlerini kapsamaktadır. Çeşitli süreç değerlendirme basamakları izlenir.

9. Öğretimin gözden geçirilmesi: Öğretimin tekrardan gözden geçirilerek tüm süreçlerin analiz edilme durumudur.

10. Sonuç değerlendirme tekniklerinin geliştirilmesi ve uygulanması: Son aşamada tasarlanan programın etkinliği için kararlar alınır, gerekli öneriler yapılır ve rapor düzenlenir.

ASSURE Öğretim Tasarım Modeli

Öğretimin daha etkili hale getirilmesi için kullanılan tasarımlardan biri de ASSURE öğretim tasarım modelidir. ADDIE öğretim modelinde olduğu gibi bu model içeriğindeki öğretim tasarımı basamaklarının baş harfleri ile (İngilizce baş harflerinden) adlandırılmaktadır. Bu modelde diğer tasarımlarda olduğu gibi izlenmesi gereken sistematik basamaklar tanımlanmaktadır. Bu basamaklar altı tanedir ve öğrenci analizi, hedeflerin belirlenmesi, öğretim materyallerinin ve teknolojilerinin oluşturulması ve seçimi, materyallerin kullanımı, öğrenci katılımı, değerlendirme ve revize etmek olarak sıralanmaktadır (Heinrich, Molenda, and Russell, 1994). Bu modelin öğretimin planlaması için kullanılan öğretim teknolojileri ve medya kullanımına odaklanmak için ideal tasarımlardan biri olduğu belirtilmektedir (Şimşek, 2017). Bu özelliğinden dolayı model, uzaktan öğretim yöntemlerinde de kolaylıkla kullanılabilen bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Aşağıdaki Şekil 3.4'de ASSURE modelinin basamakları gösterilmektedir.

Şekil 3.4. ASSURE Öğretim Tasarım Modeli

Bu aşamalarda gerçekleştirilmesi gerekenler kısaca şu şekilde özetlenebilir (Akkoyunlu vd, 2008); modelin ilk aşamasında öğrenci analizi detaylı olarak yapılır ve öğrencilerin genel özellikleri belirlenir. Bu özellikler öğrencilerin bilgi düzeylerini, öğrenme ihtiyaçlarını ve öğrenme stillerini kapsamaktadır. Öğrenci fikirleri de bu aşamada toplanılmalıdır. Hedeflerin belirlenmesinde öğrenci ihtiyaçları göz önüne alınır ve öğrencilere kazandırılması gereken bilgi, beceri ve davranışlar belirlenir. Belirlenen hedeflere ulaşmak için kullanılacak olan yöntem, araç ve gereçlerin seçimi üçüncü aşamada gerçekleştirilir. Teknolojinin seçimi veya kullanılacak olan materyallerin oluşturulması tasarımın etkinliği için önem taşımaktadır. Bir sonraki aşamada seçilen materyallerin veya teknolojinin kullanımı vardır. Öğretmen bu aşamada seçtiği teknolojilerin etkinliğini anlamaya çalışmalıdır ve çıkabilecek problemlere karşı alternatif yöntemlerine karar vermelidir. Öğrenci katılımı aşamasında her öğrencinin derse aktif katılımının sağlanması gerekmektedir. En son aşama değerlendirme ve revize etme aşamasıdır. Bu aşamada öğretim programındaki aksaklıkların belirlenerek düzeltilmesi için çaba gösterilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak eğitim alanında öğretim tasarımı yapılırken takip edilebilecek çeşitli öğretim tasarım modelleri bulunmaktadır. Bu modellerin temel hedefi, etkili ve öğrenci başarısını hedefleyen kaliteli eğitim-öğretim ortamlarının oluşturulmasıdır. Bu modellerde görüldüğü üzere programların tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi için takip edilebilecek birtakım aşamalar bulunmaktadır. Öğretmenler öğretim programları oluşturulurken bu modellerin uygulandığının farkına varırlarsa, kendileri de daha mikro düzeyde ünitelerini ve derslerini planlarken bu aşamaları göz önüne alabilirler. Bir sonraki bölümde öğretim tasarımı oluşturan temel aşamalar detaylandırılarak bu basamaklardaki eylemler hakkında bilgiler verilmektedir.

BÖLÜM IV

Öğretim Tasarımı Nasıl Yapılır?

Bölüm 4'ün Amacı:

Genel öğretim tasarımı aşamaları hakkında bilgi vermek.

Öğrenme Çıktıları:

- Öğretim tasarımı aşamalarındaki süreçleri açıklar.
- Öğretim tasarımı aşamalarını analiz eder.
- Beden eğitimi ve sporda ihtiyaç analizinin önemini kavrar.
- Farklı ihtiyaç türlerini ayırt eder.

Bir öğretmen kendi öğretim tasarısını planlarken tasarım aşamalarını sistematik olarak takip edip, öğretim amaçlarını öğrenciler ile iletişim halinde olarak ve onların gelişim seviyesini göz önüne alarak tasarlıyorsa bu öğretmen iyi bir öğretim tasarımcısıdır (Ledford ve Sleeman, 2002). Bu tür öğretmenler öğrenci ihtiyaçlarına göre öğrenme etkinliklerini tasarlarlar ve etkili öğrenme ortamı oluşturmak için çaba sarfederler (Ledford ve Sleeman, 2002). Öğretmenler kendi öğretim tasarımlarını oluştururken farklı kaynaklardan yararlanabilirler. Örneğin denenmiş öğretim tasarımlarından, yapılan bilimsel araştırmalardan, diğer öğretmenlerin tecrübelerinden, kendi yaptıkları gözlemlerden, sosyal ve kültürel değişimlerden ve gelecekteki ihtiyaçlardan yararlanabilirler.

Bir öğretim tasarımı çözümleme, öğretimi tasarlama, materyal seçimi ve geliştirmesi, uygulama, değerlendirme ve tasarımda revizyonların yapılmasını kapsamaktadır (Şimşek, 2017). Aşağıdaki bölümlerde öğretim tasarımı süreçlerinin genel özellikleri anlatılmaktadır.

Şekil 4.1. Öğretim Tasarımı Aşamaları

1. Basamak: Çözümleme

Bir öğretim tasarımının ilk aşaması çözümlemedir. Çözümleme aşamasının en önemli işlevi ise ihtiyaç analizinin yapılmasıdır. İhtiyaçlarının belirlenmesi işi ihtiyaç analizi ya da ihtiyaç değerlendirmesi olarak tanımlanır. Her alanda ihtiyaç analizi yapılabilir. İhtiyaç analizi problemlerin ortaya konulmasına ve bu problemlerin çözülmesi için programların oluşturulmasına yardımcı olur. İhtiyaç analizi sayesinde belirli bir işe veya duruma özgü ihtiyaçlar belirlenerek performansı etkileyen durumlar ortaya konur (Burton ve Merrill, 1977). İhtiyaç analizi sayesinde tasarlanacak olan programın öncelikleri belirlenir ve eğitim-öğretimin etkinliği için bir temel oluşturulur. Eğitimde öğretim tasarımı veya ders tasarımı yapılmadan önce öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekmektedir (Akkoyunlu vd, 2008). İhtiyaç analizi yapılırken çeşitli ihtiyaç türlerinde bilgi toplanır. Bu ihtiyaç türleri;

- i. Norma bağlı ihtiyaçlar
- ii. Karşılaştırmalı ihtiyaçlar
- iii. Hissedilen ihtiyaçlar
- iv. İfade edilen ihtiyaçlar
- v. Tahmin edilen veya gelecekte gerekli olacağı düşünülen ihtiyaçlar
- vi. Kritik ihtiyaçlar olarak tanımlanırlar (Akkoyunlu vd, 2008; Morrison vd, 2019; Burton ve Merrill, 1991)

İhtiyaç türlerinin bu şekilde kategorize edilmesi hedef kitleden ne tür bilgiler toplamamız gerektiği hakkında yol göstericidir. Aşağıdaki bölümde bu ihtiyaç türleri anlatılmaktadır (Akkoyunlu vd, 2008; Morrison vd, 2019, Burton ve Merrill, 1991).

Norma bağlı ihtiyaçlar ulusal düzeyde belirlenmiş standartlara ulaşmak için kullanılan ihtiyaçlardır. Örneğin bir okuldaki öğrencilerin sınav başarı skorlarının ülke genelinde belirlenmiş başarı skorlarına göre değerlendirilmesi veya öğretim programlarının amaçlarına veya çıktılarına ulaşmak için belirlenen ihtiyaçlar norma bağlı ihtiyaçlar olarak örnek verilebilir. Önceden belirlenmiş standartlara ulaşmada problem yaşandığı zaman bu ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Öğretim tasarımcısı ulaşmak istenen normları ya da standartları seçtikten sonra çalıştığı gruptan veri toplayarak karşılaştırmalar yapabilir. Eğitim alanında, ulusal boyutta geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış ve normların çıkarıldığı testler veya seviye tespit sınavları norma bağlı ihtiyaçların değerlendirilebilmesi için kullanılan testlerdir. Beden eğitimi ve spor dersi için örnek vermek gerekirse "motor gelişim değerlendirme testleri" Test of Gross Motor Development-2 (TGMD-2, Boz ve Aytar, 2012) veya Körperkoordinations Test für Kinder (KTK, Özkara ve Kalkavan, 2018) testleri norma bağlı ihtiyaçların belirlenmesi için kullanılabilir.

Karşılaştırmalı ihtiyaçların ise norma bağlı ihtiyaçlara benzerlik gösterdiği belirtilmektedir. Her iki ihtiyaç türünde de belirli bir gruba karşı standartlar üzerinden bir karşılaştırma söz konusudur. Karşılaştırma benzer koşullara sahip iki farklı bölge okulu arasında yapılabileceği gibi, iki sınıf ya da takım arasında da yapılabilir. Öğretim tasarımcısı karşılaştırmalı ihtiyaçların belirlenmesi için öncelikle hangi alanlarda karşılaştırma yapılacağına karar vermeli ve karşılaştırılacak grupların belirlenen

alanlardaki son durumlarını analiz etmelidir. Beden Eğitimi ve Spor dersi için köy okulunda ve merkez okulda okuyan 6. sınıf öğrencilerinin motor yeterlik seviyesinin belirlenmesi ve karşılaştırılması “karşılaştırmalı ihtiyaçlara” örnek olarak verilebilir.

Hissedilen ihtiyaçlar bireylerin ya da grupların geliştirmek istedikleri alanlar konusunda hissettikleri ihtiyaçlardır. Başka bir deyişle, bu ihtiyaçlar gerçek performans seviyesi ve olması gereken ya da beklenen performans seviyesi arasındaki farklılığı yansıtmaktadır. Örneğin, bir öğretmen ders tasarımı yaparken öğrencilerin ek bir konuya ihtiyaç duyduklarını hissedebilir. Buna ek olarak öğrencilerin bir konu alanı hakkında hissettikleri ihtiyaçlar olabilir. Bu tür ihtiyaçların ortaya çıkarılması için çeşitli veri toplama işlemleri gerçekleştirilebilir. Yüz yüze görüşmeler yapılabilir veya anketler oluşturulabilir. Açık uçlu soruların kullanıldığı basit formlar öğrencilere rahatlıkla uygulanabilir. Örneğin, 5. sınıf öğrencilerine beden eğitimi ve spor dersinde motor becerilerini geliştirmek için derste neler yapılmasını bekledin? gibi sorular sorulması bu tür ihtiyaçların ortaya çıkarılmasını sağlayabilir.

İfade edilen ihtiyaçlar hissedilen ihtiyaçların açıkça ortaya konularak bireylerin harekete geçtiği ihtiyaç türü olarak tanımlanmaktadır. Hissedilen ihtiyaç için girişimde bulunulması bu ihtiyaç türünün varlığını yansıtmaktadır. Bir dersin açılması için talebin fazla olması veya okul dışı bir kursa katılmak ifade edilen ihtiyaçların giderilmesi için çözüm aranmasıdır, yani eyleme geçiştir. Bu ihtiyaçların ortaya çıkarılmasında farklı veri kaynaklarından yararlanılabilir. Öğrencilerin kişisel bilgi formlarının veya okul kayıtlarının incelenmesi, aileleri ile yüz yüze görüşmeler yapılması veya bilgi formları oluşturulması gibi yöntemler öğretim tasarımcısına gerekli bilgileri sağlayacaktır. Beden eğitimi ve spor alanı için öğrencilerin okul dışında katılmak istedikleri spor dallarının belirlenmesi ya da öğrencilerin sıklıkla tercih ettikleri okul dışı spor aktivitelerinin belirlenmesi bu ders ile ilgili ifade edilen ihtiyaç türleri için örnek gösterilebilir.

Tahmin edilen veya gelecekte gerekli olacağı düşünülen ihtiyaçlar ise ileride meydana gelebilecek değişikliklerin belirlenmesi için kullanılır. Temelde ilerisi için gerçekleştirilecek plan değişikliklerine göre oluşabilecek veya gelecekte gerekli olacağı düşünülen potansiyel ihtiyaçlardır. Örneğin, bir okul müdürü bir sonraki eğitim-öğretim yılı için derslerde daha fazla teknoloji kullanımına ağırlık verecekse, öncelikle öğretmenlerin günümüz teknolojileri ile ilgili eksikliklerini gidermesi gerekmektedir. Bu eksikliklerin yani ihtiyaçların belirlenmesi için öğretmenlerin şu anki bilgi ve beceri düzeylerini belirlemelidir ve gerekli planlamayı yapmalıdır. Benzer şekilde diğer ihtiyaçlarda da olduğu gibi anketler, yüz yüze görüşmeler veya bilgi formları veri toplanmasına yardımcı olacaktır. Buna ek olarak gelecek ile ilgili potansiyel problemlerin çözülmesi için ne gibi değişiklik önerilerinin olduğu ayrıntılı bir şekilde hedef kitleye sorulabilir. Beden eğitimi ve spor dersinde öğretmen öğrencilerin “scooter” sürme becerileri hakkında bir çalışma gerçekleştirebilir. Bu çalışmayı yapmasındaki amaç 3-4 ay sonra okula yakın bir bölgede açılacak olan scooter sürme parkı için öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemektir.

Kritik ihtiyaçlar her zaman olmayan ancak oluştuğunda da ciddi problemlere ya da sonuçlara neden olabilecek ihtiyaçlardır. Ciddi kazalar veya deprem gibi doğal afetler bu ihtiyaçların doğmasına neden olabilir. Bu gibi durumlar oluşmadan potansiyel problemlerin neler olabileceği belirlenmeli ve gerekli eğitimler öğrenciler veya hedef kitle için sağlanmalıdır. rnek vermek gerekirse; ulusal ve uluslararası düzeyde çocuklarda obezite gitgide büyüyen bir kriz olarak karşımıza çıkmaktadır (www.who.int). İleride obez toplumların oluşmaması ve bu krizi engellemek için beslenme ve fiziksel aktivite ile ilgili gerekli ihtiyaçlar belirlenerek beden eğitimi derslerinde bu konular üzerinde daha fazla durulabilir. Öğrencilerin bu konu hakkındaki ihtiyaçları kritik ihtiyaçlar olarak düşünülebilir.

Aşağıdaki tabloda ihtiyaç analizinde kullanılan ihtiyaç türleri kısaca özetlenerek ne zaman kullanılması gerektiği ve lme teknikleri hakkında bilgiler sunulmaktadır. (Akkoyunlu, Altun ve Soylu, 2008; Morrison vd, 2019; Burton ve Merrill, 1991).

Tablo 4.1. İhtiyaç Analizinde Kullanılabilecek İhtiyaç Türleri

İhtiyaç Türleri	Nedir?	Ne Zaman Kullanılmalı ?	Nasıl lmeli ?
Norma bağlı ihtiyaçlar	Ulusal düzeyde belirlenmiş standartlara ulaşmak için kullanılan ihtiyaçlardır	önceden belirlenmiş standartlara ulaşmada sorun olduğu zaman	Seviye tespit sınavları Ulusal sınavlar Standart testler
Karşılaştırmalı ihtiyaçlar	Belirli bir gruba karşı standartlar üzerinden karşılaştırma söz konusudur	Aynı koşullara sahip iki okul veya iki sınıf arasında karşılaştırma yapılacağı zaman	Doküman analizi Anket Yüz yüze görüşmeler Testler
Hissedilen ihtiyaçlar	Bireylerin ya da grupların hissettikleri ihtiyaçlardır	şimdiki performans ile istenen performans arasında fark olduğunda	Yüz yüze görüşmeler Anket Gözlem
Tahmin edilen veya gelecekte gerekli olacağı düşünülen	İleride gerçekleştirilecek plan değişikliklerine göre oluşabilecek ihtiyaçlardır	İleriki dönemlerde değişim planlanıyorsa	Yüz yüze görüşmeler Anket Resmi kayıtlar
İfade edilen ihtiyaçlar	Hissedilen ihtiyaçların açıkça ortaya konularak bireylerin harekete geçtiği ihtiyaç türüdür	Var olan bir eğitim ihtiyacı olduğu zaman	Bilgi formları Okul kayıtları Yüz yüze görüşmeler Anket
Kritik ihtiyaçlar	Her zaman olmayan ancak oluştuğunda da ciddi problemlere yol açabilecek ihtiyaçlardır	Potansiyel sorunları oluşmadan önlemek için	Yüz yüze görüşmeler Anket Resmi kayıtlar

Şekil 4.2. İhtiyaç Analizi Aşamaları

Morrison ve arkadaşları (2011) bu aşamalarda yapılması gerekenleri aşağıdaki şekilde ayrıntılı olarak açıklamışlardır.

Planlama aşaması hedef kitle, strateji, analiz ve katılımcılar bölümlerinden oluşmaktadır. Planlama aşamasında önce hedef kitlenin kim olduğu belirlenir. Sonrasında belirlenen katılımcıların ne tür ihtiyaçları hakkında bilgi alınacağına karar verilir. Bu aşamada veri toplamak için stratejiler geliştirilir. Planlama aşaması veri toplama araçlarının oluşturulması ile tamamlanır. Veri toplama araçları anketler, görüşme soruları, resmi kayıtların incelenmesi, gözlemler ve beceri testleri olabilir.

Veri toplama aşaması örneklem büyüklüğüne ve veri toplama ile ilgili zaman planlamasına ait durumlara karar verilen aşamadır. Eğer ihtiyaçların belirlenmesi için görüşme soruları hazırlanmışsa tüm öğrencilere bu görüşme sorularının uygulanması çok vakit alabilir. Bu yüzden veri toplama sırasında uygun bir zaman planlaması önem taşımaktadır. Ayrıca toplanan verinin hedef kitlenin genel özelliklerini yansıtmaması gerekmektedir.

Veri analizi aşaması veriler toplandıktan sonra yapılacak olan veri analizini kapsamaktadır. Elde edilen verilerden öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu ihtiyaçlar ortaya çıkarılırken önem sırasına göre ihtiyaçların sıralanması gerekebilir. Kullanılan veri toplama aracına göre uygun analiz yöntemlerin seçilmesi doğru analizlerin yapılarak ihtiyaçların belirlenmesine yardımcı olacaktır.

Rapor yazma aşaması dört temel konuyu içermelidir. İhtiyaç analizinin amacı, tüm aşamaların özeti (süreç), sonuçların grafik veya tablo halinde sunumu (sonuçlar) ve elde edilen veriye göre konu ile ilgili öneriler kısmı raporda yazılmalıdır.

Tablo 4.2'de ihtiyaç analizi aşamalarının içerikleri ve bu aşamalarda veri toplayan bir öğretmenin kendisine sorması gereken soru örnekleri sunulmuştur (Morrison vd, 2019)

İhtiyaç Analizi		
İhtiyaç analizi aşamaları	Bu aşamalar neler içerir?	Bu aşamada kendime neler sormalıyım?
1. Planlama	Hedef kitle, strateji, analiz, katılımcıların belirlenmesi, veri toplama teknikleri	Hangi ihtiyaç türü daha önemli? Kimlerden veri toplayacağım? Hangi ölçüm tekniklerini kullanacağım?
2. Veri toplama	Örneklem büyüklüğüne ve veri toplama ile ilgili zaman planlamasına karar verme	Kaç kişiden veri toplayacağım? Ne zaman veri toplayacağım? Veriyi nasıl toplayacağım?
3. Veri analizi	Toplanan verilerin analizi	Veriyi nasıl analiz edeceğim? Topladığım veriye en uygun analiz yöntemleri nelerdir?
4. Raporlama	İhtiyaç analizinin amacı ve tüm aşamaların özetinin yazımı (süreç), sonuçların grafik veya tabloya aktarımı	İhtiyaç analizi raporunda neler yazacağım? Elde ettiğim bilgiler ışığında önerilerim neler olmalı? İhtiyaç analizi sonucunda neler öğrendim?

Tablo 4.2. İhtiyaç Analizi Süreçleri

Öğrencilerinin fiziksel aktivite seviyesi ile ilgili ihtiyaç analizi planlayan bir beden eğitimi ve spor öğretmeni öncelikle öğrencilerinin fiziksel aktivite durumları ile ilgili norma bağlı, ifade ettikleri ve gelecekte oluşabilecek ihtiyaçları için bilgi toplayabilir. Bu durumda sınıfından rastgele seçtiği 10-12 öğrenciyle yüz yüze görüşmeler yaparak ne tür fiziksel aktivitelere katıldıklarını, Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberlerine uyup uymadıklarını, ailelerinin fiziksel aktiviteye karşı bakış açılarını, katılmak istedikleri aktiviteleri vb. gibi konular hakkında bilgileri edinebilir. Ayrıca derslerinde veya tenefüslerde seçtiği öğrencilerin ne tür aktivitelerden hoşlandıklarını gözlemleyebilir. Öğrencilerin ailelerine anketler göndererek

çocukların katıldıkları spor kursları hakkında bilgi edinebilir. Yüz yüze görüşmelerden, gözlemlerden ve anketlerden elde ettiği verileri analiz ederek kendi karar vereceği başlıklar altında verileri gruplayarak çıkan sonuçları organize edebilir. Veri analizinden sonra ihtiyaç analizi raporunu tamamlayabilir ve konu hakkında önerilerini sıralayabilir. Çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda da ünite ve ders planlarını düzenleyebilir. Örnek ihtiyaç analizi formlarına Bölüm 6'da verilen ünite planlarında bulabilirsiniz.

2. Basamak: Öğretimi Tasarlama

İhtiyaç analizi tamamlandıktan ve var olan problemler ortaya konulduktan sonra öğretimi tasarlama aşaması gelmektedir. Bu aşamada öğretim programının amaçları ve hedefleri ilk basamakta belirlenen ihtiyaçlara göre ortaya konulur. Planlanan ya da tasarlanan öğretim programının hedefleri sosyal-ekolojik modelde anlatıldığı şekilde öğrenci ihtiyaçları, sosyal çevre, fiziki şartlar, okul politikaları ve yönetmelikler çerçevesinde belirlenir. Ayrıca bu aşamada programın içeriği, kullanılacak olan eğitim-öğretim teknikleri ve değerlendirme metodları tasarlanır.

3. Basamak: Geliştirme

Öğretim tasarımının 3. aşaması olan geliştirme aşaması materyal seçimi ve geliştirme süreçlerini içermektedir. İlk iki aşamada elde edilen verilere ve yapılan hazırlıklara göre programın hedeflerine ulaşmak için etkili araç-gereç seçiminin yapılması ve materyallerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu materyaller tasarlanan öğretim tasarımı ile ilgili olan her türlü eğitim-öğretim aracı olabilir. Örneğin, ünite planları, ders planları, sınıf içi-dışı etkinlikler, öğretmen ve öğrenci için rehber kitaplar, broşürler, derslerde kullanılacak araç-gereçler bu aşamada planlanır ve gerekli hazırlıklar tamamlanır (Şimşek, 2017).

4. Basamak: Uygulama

Bu aşama zaman planlamasını, finansal düzenlemeler, eğitim-öğretim ortamlarının düzenlenmesini ve öğretmen eğitimleri gibi konuları kapsamaktadır (Şimşek, 2017).

Planlanan tasarımın önceden alınan kararlar ışığında uygulandığı ve sahada denendiği aşama olarak da tanımlayabiliriz. Öğretimin tasarımı işlemlerinin çoğu bu aşamada uygulanır ve test edilir. Uygulama aşamasında elde edilen veriler öğretim tasarımının etkinliği hakkında öğretmenlere yol göstericidir.

5. Basamak: Değerlendirme

Öğretim tasarımı uygulandıktan sonra işleyen veya işlemeyen tarafların ortaya çıkarılması ve bir sonraki uygulama için yapılması planlanan değişikliklerin ortaya çıkarılması son basamak olan değerlendirme aşamasında gerçekleştirilir (Şimşek, 2017). Uygulama süresince değerlendirme (ara değerlendirmeler) yapılabildiği gibi uygulama sonrasında da genel değerlendirmelerin (son değerlendirme) yapılması önerilmektedir. Bir öğretim tasarımında değerlendirme öğeleri program, araç-gereçler, öğretim tasarımında görev alan sorumlu kişiler ve program süreci gibi konular olabilir (Şimşek, 2017).

“

Önemli Not

Bu kitap serisinin 2. Kitabı olan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Stratejileri, Modelleri ve Yöntemleri” kitabında beden eğitimi ile ilgili öğretim teknikleri ve modelleri konusuna daha fazla bilgi edinmek için göz atabilirsiniz.

”

Yeni geliştirilmekte olan bir beden eğitimi ve spor programı ya da fiziksel aktive ve sağlık programı değerlendirmesinde programın temel boyutları değerlendirilmelidir. Programın amaçları, kazanımları, içerikleri, ders planları, etkinlikler, değerlendirme ögeleri değerlendirilebilir. Araç-gereç değerlendirmesinde geliştirilen materyaller test edilebilir. Programın uygulanmasında öğretmenlerin veya eğitmenlerin performansları değerlendirilebilir.

Tablo 4.3'de öğretim tasarımı aşamalarında yapılması gerekenler ve dikkat edilmesi gereken noktalar kısaca özetlenmiştir (Şimşek, 2017).

Öğretim Tasarımı		
Öğretim Tasarımı	Bu aşamalar neler içerir?	Bu aşamada kendime neler sormalıyım?
Çözümleme	İhtiyaç analizi	İhtiyaç türlerine Eğitim önceliklerine
Tasarımlama	Eğitim amaçlarını belirleme İçerik düzenleme Öğretim stratejisi geliştirme Ölçme araçları geliştirme	Tüm gelişim alanlarına Ulaşılabilir amaç yazımına İçerik seçimine Farklı stratejilere Ölçüm türlerine
Geliştirme	Uygulama planı oluşturma Materyal, araç-gereç tasarımı	Ünite planlarına Yaratıcı materyallere Öğrenci gelişim özelliklerine
Uygulama	Zaman çizelgelerinin oluşturma Bütçe planı yapma Öğrenme ortamını düzenleme Eğitici eğitimi organize etme	Zamanı verimli kullanmaya Kaynak yaratmaya Fiziksel ortama Eğitim konularına
Değerlendirme	Değerlendirme ölçütlerinin belirleme Ara değerlendirme yapma Düzeltilmeler yapma Son değerlendirme yapma	Program, materyal, süreç ve personel değerlendirmesine Değerlendirme yaklaşımlarına Değerlendirme ölçütlerine Etik konulara

Tablo 4.3. Öğretim Tasarımı

Öğretmenler kendi bulundukları okulun fiziksel ve sosyal özelliklerini düşünerek öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim tasarımı basamaklarını kendi ders tasarımlarını veya ünite planlarını hazırlarken uygulayabilirler. Bir ders tasarımı veya ünite planlaması yapılırken her zaman esnek olunmalıdır ve aşağıda belirtilen öğretim tasarımının genel özellikleri göz önüne alınmalıdır. Bu özellikler şu şekilde sıralanmaktadır (Şimşek, 2017),

- a) öğrenci merkezli olması,
- b) ulaşılabilir ve gerçekçi hedefler içermesi,
- c) öğrenme çıktılarının ölçülebilir olması,
- d) dinamik bir yapıda olması,
- e) veriye dayanması ve
- d) takım çalışması ürünü olması.

Bölüm 5'te öğretmenler için yol gösterici nitelikte olan basitleştirilmiş ve kolaylıkla uygulanabilen dokuz aşamadan oluşan ders tasarımı anlatılmaktadır. Unutulmamalıdır ki iyi tasarlanmış derslerin iyi bir planı vardır (Skowron, 2006).

“

Önemli Not

İyi bir planlama etkili bir eğitim ve öğretim ortamının kalbinde yer almaktadır (Gower, 2013).

”

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Tasarımı Öz Değerlendirme

Öğretim tasarımının basamaklamasını göz önünde bulundurarak aşağıdaki sorular üzerine yansıma yapınız:

1. Öğretim programının kazanımlarına ulaşmak için nasıl daha etkili bir öğretim tasarımı yapabilirim?
 - a) Dersimdeki öncelikli problem nedir? Nasıl belirleyebilirim?
 - b) Bu probleme ilişkin nasıl ve ne tür veri toplayarak ihtiyacı analiz edebilirim?
 - c) İhtiyaç analizi için topladığım verileri nasıl analiz edebilirim? Bu konuda yardım almam gerekirse kimden yardım isteyebilirim?
 - d) İhtiyaç analizi sonuçlarını öğretimimi tasarlarken nasıl kullanabilirim?
 - e) Belirlediğim ihtiyaca özgü nasıl bir içerik geliştirebilirim? Ne tür öğretim strateji, model ve yöntemi kullanabilirim?
 - f) Bu ihtiyaca yönelik tasarım yaparken hangi materyalleri geliştirebilirim?
 - g) Buna göre öğrenme ortamımı nasıl düzenlemeliyim?
 - h) Uyguladığım öğretim tasarımının etkili olduğunu nasıl anlayabilirim?

BÖLÜM V

Ders Tasarımı

Bölüm 5'in Amacı:

Ders tasarımı aşamalarını ve dikkat edilecek unsurları açıklamak.

Öğrenme Çıktıları:

- Ders tasarımı sırasında takip edilmesi gereken aşamaları açıklar.
- Ders tasarımı aşamalarındaki süreçlerin önemini kavrar.
- Beden eğitimi ve spor dersinde kendi ders tasarımı planlar.
- Tasarladığı dersi değerlendirir ve gerekli değişiklikleri analiz eder.

Öğretmenler için ders tasarımı genel amaçların belirlenmesi, öğrenme çıktılarının oluşturulması, öğrenci profilinin analiz edilmesi, ölçme ve değerlendirme tekniklerinin belirlenmesi, gerekli materyallerin hazırlanması, dersin uygulanması ve modifiye edilmesi işlemlerinin yapılmasını kapsamaktadır (Carr-Chelman, 2011). Bu basamaklardan yola çıkarak bir öğretmenin derslerinde uygulayabileceği tasarım basamakları dokuz ana başlık altında aşağıda sunulmaktadır.

Etkili bir ders tasarımı için takip edilmesi gereken aşamalar şunlardır;

1. Öğrenme hedeflerinin belirlenmesi
2. Kazanımların belirlenmesi
3. Değerlendirme tekniklerinin belirlenmesi,
4. Öğrenci özelliklerinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesi
5. Materyal seçimi
6. Etkinliklerin seçilmesi ve tasarlanması
7. Gerekli teknolojilerin belirlenmesi
8. Planın uygulanması
9. Tasarımın değerlendirilmesi ve revize edilmesi

Bu basamaklar öğretim tasarımının bütünü oluştururken, her bir basamak birbiriyle ilişkilidir ve basamaklar bir sonraki basamak için temel oluşturmaktadır (Carr-Chellman, 2011). Aşağıdaki bölümde bu basamaklar hakkında en temel bilgiler sunulmaktadır (Carr- Chelman, 2011).

Basamak 1. Öğrenme Hedeflerinin Belirlenmesi

Ders tasarımı yapılırken ilk adım öğrenme hedefleridir. Dersin sonunda öğrencilerden beklenen hedeflerin yazılması işini kapsamaktadır. Bu hedefler beden eğitimi ve spor dersi için ünite planlaması yapılırken programda yer alan öğrenme alanları ve alt öğrenme alanlarıdır. Ünite planlarında yer alan dersler için öğretmenler derslerdeki öğrenme hedeflerini kendileri hazırlamalıdır. Öğrenme hedefleri anlaşılır, basit ve ölçülebilir hedefler şeklinde yazılmalıdır. Hedefler yazılırken bilişsel alan, psikomotor alan ve sosyal-duygusal alan için gözlemlenebilir hedeflerin oluşturulması önem taşımaktadır.

Tablo 5.1. Ortaokul Programındaki Öğrenme Hedefleri (MEB, 2018a)

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı
Hareket Yetkinliği	Hareket becerileri Hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri Hareket strateji ve taktikleri
Aktif ve Sağlıklı Hayat	Düzenli fiziksel etkinlik Fiziksel etkinlik kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri Kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz

Basamak 2. Kazanımların Belirlenmesi

Ders tasarımı yapılırken öğrenme hedeflerine göre uygun kazanımların yazılması ikinci aşamadır. Bu aşama ilk aşama ile ilişkilidir. Kaliteli bir eğitim-öğretim ortamı yaratılması için açık, anlaşılır ve ulaşılabilir kazanımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Programda beden eğitimi ve spor dersi için her bir öğrenme alt alanı için sınıf düzeyinde kazanımlar ayrıntılı olarak verilmektedir. Öğretmenler ünite planlarını hazırlarken öğrenme alanlarına uygun kazanımları programdan seçip ders planlarını hazırlayabilirler. Ayrıca, ünite planlarında yer alan dersler için öğretmenler kendi öğrenme çıktılarını yani ders kazanımlarını yazarken her bir kazanım içinde daha belirgin hedefler belirlerler.

Basamak 3. Değerlendirme Tekniklerinin Belirlenmesi

Belirlenen hedeflere öğrencilerin ulaşp ulaşmadığını değerlendirmek için uygun ölçüm tekniklerinin belirlenmesi üçüncü aşama olarak tanımlanmaktadır. Bu aşamada öğrenme kazanımlarında yer alan durum, davranış ve kriterlerin ölçülmesi gerekmektedir. Özellikle geçerli ve güvenilir testlerin seçimi ve pilot uygulamalar bu aşamada gerçekleştirilir. Seçilecek olan ölçüm metodlarına karar verme aşamasında uzman kişilerden yararlanılabilir. Tek tip ölçüm yöntemi (sadece anket) kullanmak yerine farklı ölçüm metodları (gözlem formları, görüşmeler v.b.) ile çok yönlü verilerin toplanması güvenilir veri toplanmasına yardımcı olacaktır. Beden eğitimi ve spor dersinde kullanılabilecek alternatif değerlendirme araçları aşağıda (Tablo 5.2) listelenmiştir (Asma vd., 2018; s.42).

Tablo 5.2. Alternatif Değerlendirme Araçları (Asma vd., 2018; s.42)

Alternatif Değerlendirme Araçları					
Akran Değerlendirme	Grup değerlendirme	Dereceleme Ölçeği	Tutum ölçeği	Kavram Haritası	Kontrol Listesi
Poster	Görüşme	Öz Değerlendirme	Yapılandırılmış Grid	Performans Değerlendirme	Portfolyo
Kelime İlişkilendirme	Rubrik	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	Anektod	Gözlem	Gösteri
Drama	Vee Diyagram	Çengel bulmaca	Grup değerlendirme		

Basamak 4. Öğrenci Özelliklerinin ve İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Öğretim tasarımının yapıldığı hedef kitlenin kimlerden oluştuğu materyal, etkinlik ve uygulama aşamalarına karar verilmeden önce ortaya konulmalıdır. Bu hedef kitlenin iyi tanımlanabilmesi için öğrencilerin kimler olduğu, önceki deneyimleri, ihtiyaçları, ilgi ve motivasyon durumları, yeterlilikleri, beklentileri, yaşadıkları çevrenin fiziki ve sosyal özellikleri ayrıntılı bir şekilde belirlenmelidir. İhtiyaç analizi yapılarak tüm bunlar hakkında bilgi toplanabilir. İhtiyaç analizinin nasıl yapıldığı bölüm 4'te ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır.

Basamak 5. Materyal Seçimi

Dersin amaçlarına ve genel hedeflerine ulaşmak için öğrenci ihtiyaçları düşünülerek uygun araç ve gereçlerin seçilmesi bu aşamada gerçekleştirilir. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle eğitimde kullanılabilecek araç gereç sayısı oldukça fazladır. Öğretmenlerin en ideal araç-gereçleri seçmesi veya kendi materyallerini oluşturması öğretim tasarımı yapılırken diğer bir sorumluluklarındandır. Bazen bir kalem veya kağıt yeterli olabilirken, başka bir zaman teknolojik araçların kullanılmasına ihtiyaç duyulabilir (Skowron, 2006). Materyal seçimi yapılırken materyallerin ders hedeflerine ulaşmayı sağlaması, öğrenci gelişimsel özellikleri ve seviyesi ile uyumlu olması, öğrencilerin ilgisini çekebilmesi, yeterli sayıda olması ve maliyetinin çok yüksek olmaması gibi konulara dikkat edilmelidir.

Basamak 6. Etkinliklerin Seçilmesi ve Tasarlanması

Ders hedeflerine ulaşmak için etkinliklerin bu aşamada planlanması gerekmektedir. Öğretmenlerin yaratıcılıklarını en fazla kullanmaları gerektiği bölümdür. Ne tür aktivitelerin en uygun öğrenme hedefleri ile uyum sağlandığına bakılmalıdır. İyi bir öğretim stratejisinin veya etkinliğin içermesi gereken unsurlar şunlardır; ders öncesi aktiviteler, bilgi sunumu, öğrenci katılımı, geri bildirim ve bilginin kullanılıp kullanılmadığını görmek için öğrenci takibi (Şekil 5.1). Bu aşamada öğrenci motivasyonu, yaratıcı fikirler, farklı etkinlikler ve teknoloji kullanımı gibi faktörleri etkinlik tasarlarken düşünmek gerekmektedir.

Bir beden eğitimi ve spor öğretmeni, etkinlik tasarlama aşamasında özgür olmalıdır. Okuldaki fiziki imkanlara, araç ve gereç durumuna göre uygun spor branşlarını seçerek etkinliklerini hazırlayabilir. Okuldaki açık veya kapalı alan durumuna göre fiziki etkinliklerini ortaya koyabilir. Programda bulunan hareket bilgisi, stratejileri ve taktiklerine göre bu etkinlikleri öğretebilir.

Basamak 7. Gerekli Teknolojilerin Belirlenmesi

Teknolojinin kullanımına karar verilmesi öğretim hedeflerine ulaşmamızı ne ölçüde kolaylaştırmaktadır? Ne tür teknolojiler kullanmalıyız?

Gibi soruların tek bir cevabı bulunmamaktadır. Teknoloji

seçimini etkileyen durumları belirleyerek bu aşamada en ideal olan

teknolojilere karar verilebilir. Öğrenci özellikleri, ihtiyaçları, erişilebilirlik, uygulanabilirlik, zaman, maliyet, eğitim-öğretim ortamı, destek birim gibi unsurlar bir öğretmenin teknoloji kullanımı konusundaki kararlarını etkilemektedir. Örneğin mevcut bilgisayar veya tablet gibi donanımlar derslerde kullanılacağı gibi dersle uyumlu yazılımların seçilmesi dersteki öğrenme ortamlarını zenginleştirerek öğrenme açısından kolaylaştırıcı olabilir. Bir beden eğitimi ve spor dersinde hareket analizi yazılım programı kullanılarak öğrencilerin istenen performansı gösterdiği görüntülerin sınıf ortamında tahtaya yansıtılması ve hareket analizi programı sayesinde analiz edilerek sıklıkla yapılan hataların ortaya konulması programda yer alan hareket yetkinliği öğrenme alanı kazanımlarına ulaşmak için kullanılabilir. Ancak böyle bir imkan yok ise bunun yerine nasıl bir ders planlaması yapılacağına karar verilmesi gerekmektedir.

Şekil 5.1. İyi Bir Etkinliğin Genel Bileşenleri (Skowron, 2006)

Basamak 8. Planın Uygulanması

Tasarlanan öğretim programının uygulandığı ve belki de en kritik aşamalardan biridir. Öğretmenler uygulama aşamasına tamamen geçmeden önce pilot uygulamalar yaparak tasarladıkları öğretim programını küçük gruplar üzerinde deneyebilirler. Bir ya da daha fazla deneme yaptıktan sonra tasarladıkları programı uygulamaya başlayabilirler. Uygulama sırasında öğretmenlerin başa çıkması gereken bir takım sorunlar ortaya çıkabilir. Bundan dolayı bu aşamada öğretmenlerin beklemeyen durumlara karşı bir planlarının yani ikinci bir planlarının olmasında fayda olacaktır. Bu planın olasılıklar üzerinden düşünülerek ders planları için alternatif etkinlikler, farklı materyaller veya değerlendirme teknikleri içermesi sağlanmalıdır.

Tasarımın uygulanması sırasında var olan tüm kaynaklara dikkat edilmelidir. Kaynakların doğru olarak kullanılması öğretim tasarımının verimini artıracaktır. Bu kaynaklar zaman, materyal, para, ve insan kaynağı olarak sınıflandırılabilirler. Örneğin insan kaynağı ebeveyn desteği, diğer öğretmenler ile işbirliği veya okul yöneticileri ile iletişim gibi konuları içerebilir. Öğretim tasarımında kullanılacak malzemeler için finansal konuların düşünülmesi ve iyi bir bütçe planının yapılması gerekmektedir.

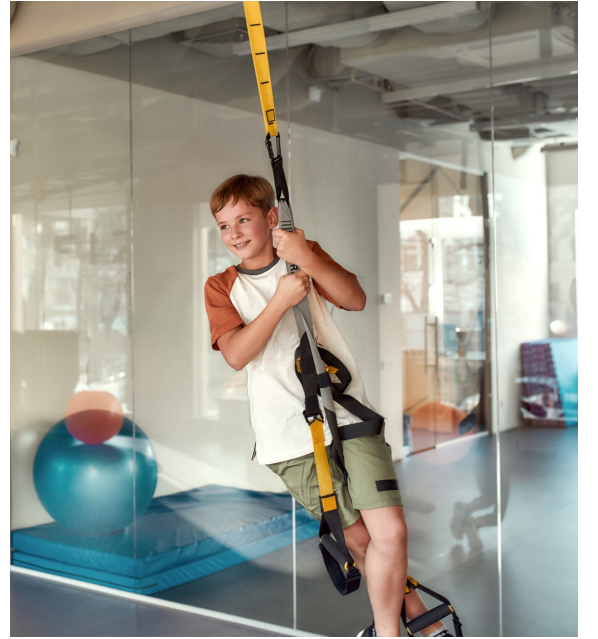
Basamak 9. Tasarımın Değerlendirilmesi ve Revize Edilmesi

Tüm sürecin değerlendirilmesi ve tasarım basamaklarında gerekli ise değişikliklere gidilmesi öğretim tasarımı için planlanmalıdır. İki türlü değerlendirme yapılabilir. Geliştirme amaçlı değerlendirme ve tasarımın etkisinin değerlendirildiği yöntemler kullanılabilir. Geliştirme amaçlı değerlendirme sırasında çeşitli testler kullanılabilir. Gerçek veriler ışığında bu değerlendirmelerin yapılması gerçek durumu ortaya koyması bakımından önemlidir. Formal olmayan ölçüm teknikleri ile de elde edilen verilerin güvenilirliği test edilebilir. Ancak çok fazla informal veri toplanması gerçek durumun ortaya konulmasını zorlaştırabilir. Tasarımın etkisini görmek için yapılan değerlendirme teknikleri tasarım hakkında kararlar vermek için kullanılır. Her iki değerlendirme tekniğinin kullanılması tasarımın modifiye edilmesi için önerilmektedir.

Öğretmenler uyguladıkları üniteler içindeki dersler için kendilerine şu soruları sorabilirler;

- i. Ders planları etkili işledi mi? Yoksa ders planları iyi değil miydi?
- ii. Derslerin işleyip işlemediği hakkında çıkarımları nasıl yapıyoruz?
- iii. Ders planının hangi kısımları iyi çalıştı? Hangi kısımlarının iyileştirilmeye ihtiyacı var?
- iv. Seneye aynı ders planları kullanılabilir mi?

Aslında bu gibi sorular ile tasarımın başına dönülerek öğretim tasarımı için takip edilen tüm basamakların gözden geçirilmesi gerekmektedir.

“

Önemli Not

Tasarımın etkisinin değerlendirildiği yöntemler tasarım hakkında kararlar vermek için yapılan eylemlerdir.

”

Tablo 5.3'de ders tasarımı aşamalarında bir öğretmenin sorması gereken sorular ve dikkat etmesi gereken hususlar yer almaktadır.

Tablo 5.3. Ders Tasarımı Aşamaları (Carr-Chelman, 2001)

Ders Tasarımı		
Ders Tasarımı Aşamaları	Kendimize ne sormalıyız?	Bu aşamada neler yapmalıyız?
1. Öğrenme hedeflerinin yazılması	Dersin sonunda öğrencilerin ne öğrenmesini bekliyoruz?	Program amaç ve hedefleri gözden geçirilmelidir.
2. Kazanımların belirlenmesi	Kazanımlar için öğrenme hedeflerini nasıl oluşturmaliyim?	Öğretim tasarımının amaçlarına uygun kazanımlar seçilmelidir.
3. Değerlendirme tekniklerinin belirlenmesi	Belirlenen hedeflere öğrencilerin ulaşip ulaşmadığını belirlemek için hangi geçerli ve güvenilir testleri uygulamaliyim?	Farklı ölçüm yöntemleri kullanılmalıdır.
4. Öğrenci özelliklerinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesi	Öğrenciler kim? Geçmiş deneyimleri neler? Öğrenciler hakkında siz neler biliyorsunuz? Öğrenciler belirlenen öğrenme çıktılarına ve kazanımlarına ulaşabilirler mi? Hedefler gerçekçi mi?	İhtiyaç analizi yapılmalıdır. Sosyal-ekolojik modele göre değerlendirmeler yapılmalıdır.
5. Materyal seçimi	Dersin amaçlarına ve genel hedeflerine ulaşmak için ne tür araç ve gereçler kullanmalıyız?	Öğretim tasarımı hedeflerine ulaşmak için uygun materyal seçimi yapılmalıdır.
6. Etkinliklerin seçilmesi ve tasarlanması	Hangi etkinlikler veya aktiviteler öğrencilerimin ders hedeflerine ulaşmasını sağlar?	İyi bir etkinlik için dikkat edilecek hususlar düşünülmelidir.
7. Gerekli teknolojilerin belirlenmesi	Teknolojiden nasıl yararlanabiliriz? Hangi teknolojiler hedeflere ulaşmamızı kolaylaştırır?	Öğrenci özellikleri, ihtiyaçları, erişilebilirlik, uygulanabilirlik, zaman, maliyet, eğitim-öğretim ortamı, ve destek birim unsurları düşünülmelidir.
8. Planın uygulanması	Uygulama sırasında hangi kaynaklara dikkat etmeliyiz?	Pilot uygulamalar yapılabilir. İnsan, para, materyal, ve zaman kaynakları verimli kullanılmalıdır.
9. Tasarımın değerlendirilmesi ve modifiye edilmesi	Tüm tasarım sürecini nasıl değerlendirmeliyiz? Hangi basamaklarda değişikliklere ihtiyaç bulunmakta?	Geliştirme amaçlı ve karar verme amaçlı değerlendirmeler yapılmalıdır.

Öğretmenler kendi öğretimlerini tasarlarken aşağıdaki önerilere dikkat etmelidir (Carr- Chelman, 2011). Bu öneriler şunlardır;

1. Ne yaptığının farkında olun,
2. Öğrencilerinizi iyi tanıyın,
3. Etkinlik ve materyal seçimlerinde yaratıcı olun,
4. Taslaklar hazırlayın,
5. Öğretim tasarımınız için pilotlama (farklı gruplarda uygulamalar) yapın,
6. Hedefe yönelik seçimler yapın
7. Öğretim tasarımını sürekli uygulayın veya yapın.

Bir sonraki bölümde beden eğitimi ve spor öğretmenleri için ders tasarımı aşamaları takip edilerek oluşturulmuş örnek senaryolu ünite plan örnekleri sunulmaktadır.

BÖLÜM VI

İyi Uygulama Örnekleri

Bölüm 6'nın Amacı:

Farklı koşullara ve amaca göre hazırlanmış örnek ders tasarımlarını sunmak.

Öğrenme Çıktıları:

- Ders tasarımı için kullanılan ihtiyaç analizi örneklerini karşılaştırır.
- Çeşitli düzeylerde ve farklı koşullar için hazırlanmış ders tasarımlarını karşılaştırır.
- Ortaokul düzeyinde hazırlanmış örnek ders tasarımlarını analiz eder.
- Kendi ders tasarımlarını verilen örneklerle göre geliştirir.

Ders tasarımıında öğretmen sistematik şekilde oluşturulmuş tasarım aşamalarını takip ederek kendi öğretimini tasarlamalı, uygulamalı ve değerlendirmelidir. Bir önceki bölümlerde anlatıldığı üzere öğretim tasarımıında öğrencilerin ihtiyaçları belirlenir, bu ihtiyaçlar doğrultusunda genel amaç ve hedefler ortaya konularak ders planlaması yapılır, uygulanır ve öğretim tasarımıının değerlendirilmesi yapılır. Buradan yola çıkılarak, bu bölümde beden eğitimi ve spor dersi için ortaokul düzeyinde farklı ders kazanımları için hazırlanmış örnek uygulamalar ders tasarımı basamaklarına göre sunulmaktadır. Ayrıca MEB'in örnek etkinlik şablonu da üniteler için hazırlanmış derslerde kullanılmıştır. Üniteler örnek senaryolar oluşturularak düzenlenmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri örnek üniteleri inceleyerek ve öğretim tasarımı yönergelerine uyarak kendi ders tasarımlarını yapabilirler.

Örnek Ders Tasarımı

Okul Türü : Köy Ortaokulu

Sınıf Düzeyi: 5. Sınıf

Okulum

Ben Merve **öğretmen**.

Üç yıldır beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak çalışmaktayım. Şu an çalıştığım köy okulunda birinci yılım. Okul büyük bir yerleşim yerine yakın taşıma merkezli bir köy okulu. Okulda beden eğitimi öğretmeni olarak sadece ben varım. Toplam 126 öğrencimiz var. Daha önce hep şehir ortamında yaşamış ve çalışmış bir öğretmendim. Buraya tayinim çıkınca uyum sağlamak için zamana ihtiyaç duydum. Okul ve okul çevresi benim daha önce alışık olduğum ortamdan oldukça farklı idi. Bu nedenle, okula gelmemi takip eden altı ay içinde hem genel eğitim hem de beden eğitimine ve spor dersine özgü eğitim ortamını "Sosyal-Ekolojik" açıdan incelememin önemli olduğunu gördüm. Okul ortamını

- 1) öğrenci-öğretmen-veli,
- 2) sosyal çevre normları ve desteği,
- 3) fiziksel çevre ve imkanlar ve 4) okul yönetimi ve mevzuat açılarından incelemek için plan yaptım.

Bunu yaparken öncelikle ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programında yer alan "Beden Eğitimi ve Spor Ders Programı Öğrenme Çıktılarını" gözden geçirdim. Daha sonra bu çıktıları ulaştırmak için kendi okul ortamımı "Öğretim/Ders Tasarımı"nın "Çözümleme"

(İhtiyaç Belirleme) bakış açısını kullanarak inceledim. Daha sonra çözümlemede ortaya çıkan bilgileri kullanarak öğrencilerimin beden eğitimi ile ilgili öğrenmesini daha iyi hale getirecek ve öğretim programı çıktılarına ulaştıracak şekilde okulumda özgü tekrar tasarlayarak uyguladım. Aşağıda öğrencilerimin ihtiyaçlarına uygun olarak dersimi öğretim/ders tasarımı basamaklarını takip ederek nasıl yapılandırdığımı görebilirsiniz.

Çözümleme Süreci

Öğrenci-Öğretmen-Veli:

Öğrenci, öğretmen ve veli incelemesi için okul müdüründen izin alarak okul kayıtlarını inceledim. Öğrenciler, diğer branş öğretmenleri, okul müdür yardımcısı, rehberlikçi - sınıf öğretmenleri ve köy muhtarı ile görüşmeler yaptım.

Öğrencilerin "Temel Hareket Becerileri (THB)" yeterliklerini değerlendirmek için yaş ve gelişim özelliklerine uygun bir "Motor Yeterlik Testi" uyguladım. Öğrencilerin Fiziksel Uygunluk düzeylerini değerlendirmek için "Fiziksel Etkinlik Karnesi" kapsamındaki kayıtlarını inceledim ve bu testleri tekrar ettim. Aynı zamanda, öğrencilerin günlük fiziksel aktivite düzeylerini bir hafta süresince "Fiziksel Aktivite Bilgi formu" (EK-A) tutturarak, fiziksel aktivite tercihlerini de "Sevdiğim Fiziksel Aktivite ve Sporlar", "Öğrenmek İstediğim Spor ve Fiziksel Aktiviteler" (EK B) formları kullanarak topladım. Geçmiş öğrenmelerini, Hareket Kavramları ile ilgili bir "Hareket Kavramları Bilgi Düzeyi Formu" (EK-C), Sağlıkla ilgili Fiziksel Aktivite için ise "Fiziksel Aktivite ve Fiziksel Uygunluk Bilgi Testi" (EK-D) hazırlayarak değerlendirdim. Bilgi testlerini İlkokul Beden Eğitimi ve Oyun, Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersleri Öğretim Programlarında tanımlanmış öğrenme çıktılarına ve kazanımlara göre hazırladım.

Topladığım verileri analiz ettiğimde okuldaki öğrencilerden 50'sinin kız, 76'sının erkek olduğunu saptadım. Okulda beşinci sınıf düzeyinde birinde 20 diğerinde 14 'er kişilik iki sınıf, altıncı sınıf düzeyinde birinde 16 diğerinde 11'er kişilik iki sınıf, yedinci sınıf düzeyinde birinde 14, diğerinde 16 kişi olan iki sınıf, sekizinci sınıf düzeyinde ise birinde 18, diğerinde 17 kişilik iki sınıf vardı. Öğrenci sayısındaki sınıflara göre azalmanın nedenleri, okul öğretmenleri, okul yöneticileri ve muhtarla yaptığım görüşmede yıllar içinde köy ve çevresindeki bazı ailelerin şehire göçmesi ile ilgili olduğunu anladım. Ailelerle yaptığım görüşmelerde çiftçilikle ilgili işlerde çocuklarının yardımına ihtiyaçları olduğunu ve bu nedenle okula devamın özellikle bahar aylarında azaldığını anladım.

Diğer branş öğretmenleri ile yaptığım görüşmelerde öğretmenlerin beden eğitiminin önemli parçası olduklarını düşünmekle birlikte, daha önce derslerinde disiplinlerarası bağ kurmak gibi bir çalışmalarının olmadığını ve beden eğitimi öğretmeni ve öğrenci öğrenmesi ile ilgili herhangi bir iş birliği yapmadıklarını gördüm. Veliler ise genel olarak çocuklarının beden eğitimi ile ilgili ihtiyaçları hakkında bilgisizdi ve çocuklarının derste ne öğrenmesi gerektiği hakkında yeterince bilgi sahibi değillerdi. Beden eğitimi öğretmeni ile geçmişte pek bir etkileşimleri olmamıştı.

Öğrencilerden topladığım fiziksel uygunluk verileri çocukların kas kuvvetinin ve esnekliklerinin orta ve iyi durumda olduğunu gösterdi. Boy -kilo dengesizliği olan öğrenci oranı yaklaşık %15 idi. Bunların %7'si kilolu ve obez, % 8'i ise zayıf veya aşırı zayıftı. Bu iki grupta beslenme ve hareket düzeyi dengesizlikleri olması söz konusuydu. Az sayıda çocukta hormonal ve kalıtsal rahatsızlıklar vardı. Okuldaki kayıtlar, çocuklarda okulda veya evde düşmeye bağlı yaralanma ve kırık çıkık gibi sağlık problemlerinin varlığını gösterdi. Bu veriler, her sınıfta en azından 2-3 öğrencinin bu sorunlarla karşılaştığını gösteriyordu.

Çocukların fiziksel aktivite düzeyi verileri ise orta düzeyde fiziksel aktivite gösterirken, görüşmelerde fiziksel aktivite düzeyinin düşük veya orta düzeyde olmadığı, çocukların planlı egzersize veya spora katılım oranlarının düşük olduğunu anladım. Çocuklar evde, tarlada, bağ ve bahçede ailelerine yardım ederken aslında fiziksel olarak oldukça aktiflerdi fakat bu aktiviteyi fiziksel aktivite olarak değerlendirmiyorlardı.

Topladığım verilerde beni en çok etkileyen, çocuklardaki temel hareket becerilerindeki yetersizliklerdi. Çocukların yer değiştirme, dengeleme ve özellikle nesne kontrolü becerileri yaşlarına göre olması gerekenin altındaydı. Problemlili olan diğer bir konuda, çocukların hareket, fiziksel aktivite ve sağlık kavramları ile ilgili bilgi düzeylerinin öğretim programlarında hedeflenen düzeyin altında olmasıydı. Bu durumun nedenlerini benden önceki beden öğretmenlerinin yıllık ders planları ve okuldaki geçmiş beden eğitimi dersi uygulamalarında aradım. Yaptığım inceleme hareket becerileri, hareket kavramları ve fiziksel aktivite sağlık ilişkisi bilgisine derslerde yeterince yer verilmediğini, uygulamaların yüzeysel olduğunu gösterdi.

Çocukların en sevdiği etkinliklerle ilgili veriler erkeklerde futbol, kızlarda ise voleybol olarak çıktı. Çocukların öğrenmek istedikleri oyunlar ve spor branşları içinde de bu sporlar en önde geliyordu.

Sosyal çevre normları ve desteği:

Öğrenci velisi, öğretmenler ve muhtarla yaptığım görüşmeler sosyal çevre normlarının özellikle kız çocuklarının fiziksel aktiviteye katılımını desteklemediğini gösterdi. Aileler, erkek çocuklarının bağ-bahçe ve hayvan bakımı işlerinde yardımlarına ihtiyaç duymaktaydılar. Erkek çocuklarının spora katılımına karşı olmamakla birlikte, spora katılımlarını faydasız iş olarak görmekteydiler. Okulda çocukların ders dışında fiziksel aktivite ve sporlarla ilgili etkinlik yapabilecekleri sosyal ortam çok azdı. Sadece kros takımı (kız, erkek) ve futbol takımı (erkek) vardı. Bunlara katılan öğrenci sayısı da toplam 21'di.

Fiziksel çevre ve imkanlar:

Okulun spor salonu ve etkinlik yapacak kapalı alanı mevcut değil. Bununla birlikte toprak ve asfalt açık alan imkânları oldukça geniş. Futbol ve voleybol için kullanılan birer saha ve iki basketbol potası var. Okuldaki spor malzemeleri ise çok sınırlı. Birkaç voleybol ve futbol topu, 15 adet işaretleme konisi, 10 adet orta boy halka, 4 adet badminton raketi, 4 tüytop, 6 tenis topu var. Mevcut malzemeler yıpranmış veya kullanılamaz durumda.

Okul yönetimi ve mevzuat:

Okul yöneticileri beden eğitimi ve spor etkinliklerinin okulda zenginleştirilmesine olumlu bakıyor. Bununla birlikte bu etkinlikleri destekleyecek yeterince maddi imkanları yok.

Okulumda yaptığım çözümleme (İhtiyaç belirleme) doğrultusunda Ortaokul Beden Eğitimi Öğretim Programındaki "Hareket Yetkinliği" öğrenme çıktıları ve kazanımlarına ulaşmak için dersimi okul sosyal ekolojisine göre planlamaya öncelik verdim. Bu kapsamda öğrencilerin Temel Hareket Becerilerinin ve bilgilerinin geliştirilmesi için okula özgü 5. sınıflar için bir ders tasarımı geliştirdim.

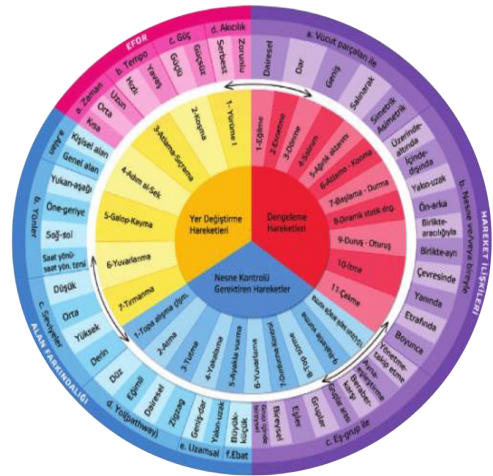
Tasarım

Aşağıda tasarımın ana unsurları, devamında ise uygulama planları ve değerlendirme araçları sunulmuştur.

Amaç: Hareket Yetkinliği Geliştirmek

Beden Eğitimi Öğretim Programındaki İlgili Kazanımlar:

- BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular.
- BE.5.1.1.2. Dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular.
- BE.5.1.1.3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular.

- BE.5.1.1.4. Birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir.
- BE.5.1.2.1. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar.
- BE.5.1.3.1. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir.

Etkinlikler: Temel Hareket Becerileri ve Kavramları ile ilgili etkinlikler. MEB Fiziksel Etkinlik Kartlarından yararlanılacak. Öğrencilerin zayıf olduğu nesne kontrolü çalışmalarına öncelik verilecek. Yer değiştirme ve dengeleme ile ilgili temel hareket becerilerinin usta beceri düzeyine çıkması hedeflenecek. Temel Hareket Becerilerinin Mini Futbol etkinliklerinde uygulanması sağlanacak.

Öğretim Yöntemleri:

Sunuş ve Buluş stratejileri kullanılacak. Doğrudan Öğretim ve Akran Öğretimi modellerinden yararlanılacak. Komut, Alıştırma, Eşli Çalışma, Kendini Kontrol, Yönlendirilmiş Buluş, Problem Çözme ve Öğrencinin Başlatması Öğretim yöntemleri kullanılacak. Farklı beceri düzeylerinde olan öğrencilerin katılımını desteklemek için Katılım yönteminden yararlanılacak. Sağlık sorunu olan öğrencilerin özel durumlarına göre ders içeriği ve uygulamaları bireyselleştirilmiş öğretim yaklaşımı ile desteklenecek. Örneğin, sağlık nedenleriyle çok tekrarlı veya şiddetli egzersize katılamayan öğrenciler (örneğin aşırı kilolu) egzersiz tekrar sayısı ve şiddeti ihtiyaçlarına göre düzenlenecek. Oyunlarda, gruplara/takımlara farklı beceri düzeylerinde öğrenciler dengeli dağıtılacak.

Sosyal çevre düzenlemesi: Okulda ders dışı “mini futbol” turnuvası düzenlenecek. Beşinci sınıflarda eğitim gören öğrencilerin tamamı tercihlerine göre birer mini futbol takımına öğretmen tarafından yerleştirilecek. Öğrenciler farklı beceri düzeylerine göre takımlara eşit dağılacak şekilde yerleştirilecek. Organizasyon 6 hafta sürecek. Her hafta, haftada bir elemesiz oyunlar oynanacak. Amaç, derslerde öğrenilen temel hareket becerilerinin ders dışı etkinliklere aktarımı olacak. Turnuva bitiminde her öğrenciye ‘Aktif Katılım Sertifikası’ verilecek.

Fiziksel çevre düzenlemesi ve materyal sağlanması: Derslerde ve ders dışı etkinliklerde kullanmak için Mini Futbol saha düzenlemesi yapılacaktır. Dokuz adet futbol ve voleybol topu, 10 adet yer belirleyici işaretleme konisi, 10 adet farklı renklerde orta boy halkalar sağlanacaktır. Temel Hareket Becerileri (Yer değiştirme, Dengeleme, Nesne Kontrolü), Mini Futbol ve Mini Voleybol eğitim kartları ve kitapları sağlanacaktır. Bunların üçer kopyası okul kütüphanesinde tutulacaktır. Eğitim kartlarının birer kopyası ders panosuna asılacaktır. Bu imkanlar için kaynak, köydeki varlıklı kişilerden (büyük çiftlik sahipleri, iş yeri sahipleri), geçmişte bu köy okulunda okumuş gelir düzeyi yüksek kişilerden (muhtardan bu kişilere ulaşma konusunda yardım istenecek) ve spor federasyonları ile iletişim kurularak sağlanacaktır.

Ölçme ve değerlendirme: Temel Hareket Becerileri bir kontrol listesi ile gözlenecek. Kontrol listesi ile değerlendirme, öğretmen ve akranlar tarafından ayrı ayrı yapılacaktır. Temel Hareket Becerilerinin oyunlarda kullanımı bir rubrikle öğretmen ve öğrenciler tarafından ayrı ayrı gözlenecek. Temel Hareket Bilgisi Kavramları bilgi düzey testi hazırlanarak ölçülecek. Hareket ve oyun stratejilerinin gelişiminin değerlendirilmesi strateji kullanımı gözlem formu ile her öğrenci için yapılacaktır. Bu gözlemleri öğretmen ve akranlar ayrı ayrı yapacaktır.

Başarı ölçütü, kazanımlara % 70’in üzerinde ulaşma olarak belirlenecek. Yukarıdaki tasarımın uygulanmasında kullanılacak Ünite/Ders Planları aşağıda sunulmuştur.

KÖY ORTAOKULU - 5. SINIF ÖRNEK DERS TASARIMI

Okul Türü	Ortaokul: Köy okulu
Sınıf	5. Sınıf
Ders	Beden Eğitimi ve Spor
Süre	6 hafta, Haftada 40+40 dakika ders süresi.
1. Öğrenme hedefleri	Bilişsel, Sosyal-Duygusal, Psikomotor 1. Hareket Yetkinliği 1.1. Hareket becerileri 1.2. Hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri 1.3. Hareket stratejileri ve taktikleri
2. Kazanımlar	BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.2. Dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular. BE.5.1.1.4. Birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir. BE.5.1.2.1. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar. BE.5.1.3.1. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir.
3. Ölçme ve Değerlendirme tekniklerinin belirlenmesi	• Temel Hareket Becerisi (THB) Düzeyi – Öğretmen Gözlemi, Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme (EK-E, G) • THB ve Stratejilerin/Taktiklerinin Oyunlarda Kullanımı – Öğretmen Gözlemi, Takım Değerlendirmesi (EK-İ) • THB ve Oyun Taktikleri Bilgi Testi (EK-I) • Öğrenci Memnuniyeti Formu (EK-J) • Egzersiz günlüğü- Hafta boyunca hangi etkinlikleri yapıyorum. Hangi etkinliklerde hangi THB'leri kullanıyorum. (EK-H)
4. Öğrenci	Genel İhtiyaç Analizi Unsurları Öğrenci kayıtlarının incelenmesi: Dönemin başında genel öğrenci bilgileri, aile hekimliğinden alınan raporlar incelenecek. Hareket Kavramları Bilgi Düzeyi Soru Formu (EK-C) Fiziksel Aktivite ve Fiziksel Uygunluk Bilgi Testi (EK-D) Fiziksel Aktivite Bilgi Formu (EK-A) Sevdiğim/Öğrenmek istediğim Fiziksel Aktivite/Sporlar Formu (EK-B)

KÖY ORTAOKULU – 5. SINIF ÖRNEK DERS TASARIMI

5. Materyal seçimi	Video çekme özelliği olan telefon vb., akıllı tahta, huni, çember, yelek, ip, badminton raketi, çeşitli toplar (basketbol, futbol, hentbol, badminton-tüytüp)
6. Etkinliklerin seçilmesi ve tasarlanması	EK – Etkinlik Planları 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
7. Gerekli teknolojilerin belirlenmesi	Video kaydı yapabilecek ve öğrencilerin izlemesini sağlayacak cihazlar: akıllı telefon, tablet bilgisayar, video kamera.
8. Planın uygulanması	Öğretim stratejileri / yöntemleri / teknikleri Ders 1 - Ünite başı Hazırbulunuşluk Ölçme ve Değerlendirme • THB Uygulama (THB Performans Değerlendirme Ölçütlerine göre incelenecek, EK -E) Ders dışında • THB ve Oyun Taktikleri Bilgi Testi (Öğrenciler tarafından evde yapılacak) (EK-I) • Egzersiz günlüğü (Öğrenciler bir hafta boyunca katıldıkları fiziksel aktiviteleri egzersiz günlüklerine işleyecekler) (EK-H) Ders 2 - Sunuş yolu / Komut, Alıştırma, Anlatım, Soru cevap Ders 3 - Sunuş ve Buluş yolu/Komut, Alıştırma, Anlatım, Eşli çalışma, Soru cevap, Problem çözme, Öğrenci tasarımı Ders 4 - Sunuş ve buluş yolu /Komut, Alıştırma, Anlatım, Eşli çalışma, Soru cevap, Problem Çözme, Öğrenci tasarımı. Ders 5 - Sunuş ve buluş yolu / Komut, Alıştırma, Anlatım, Eşli çalışma, Soru cevap, Problem çözme, öğrenci tasarımı. Ders 6 - Ünite sonu Ölçme ve Değerlendirme Ders saatinde • THB – Uygulama (THB Performans Değerlendirme Ölçütlerine göre incelenecek, EK- E) Ders dışında • Oyun içinde THB ve Oyun Stratejileri/Taktiklerinin Kullanımı (Ders dışı etkinlikte gözlenecek – Bütün takımların son Mini Futbol ve Mini Voleybol müsabakaları videoya çekilecek. Takım üyelerinin oyun içinde becerileri ve taktikleri kullanım niteliği kayıtlardan incelenecek, EK-I) • THB ve Oyun Taktikleri Bilgi Testi (Öğrenciler tarafından evde çözülecek, EK-I) • Egzersiz günlüğü (Öğrenciler bir hafta boyunca katıldıkları fiziksel aktiviteleri ve bu aktivitelerde kullandıkları Temel Hareket Becerilerini egzersiz günlüklerine işleyecekler, EK-H) • Öğrenci Memnuniyeti Formu (Öğrenciler tarafından evde doldurulacak – isim yazılmayacak, EK-J)
9. Tasarımın değerlendirilmesi ve uyarlanması	Ünite sürecinde ve sonunda yapılacak ölçme ve değerlendirme sonucunda aşağıdaki unsurlara göre ders tasarımında düzenlemeler yapılacaktır. • Öğrenci memnuniyeti • Öğrenci öğrenmesi Öğrenmenin oyunlara aktarımı

ETKİNLİK PLANI 1

ETKİNLİĞİN ADI	1. DERS
DERS-SINIF DÜZEYİ	Beden eğitimi ve spor, 5. Sınıf
ÜNİTE-KONU	Hareket yetkinliği – Başlangıç Düzeyi Hazırbulunuşluk
ETKİNLİĞİN AMACI	Öğrencilerin THB hazırbulunuşluğunun ölçme ve değerlendirilmesi
KAZANIM VE AÇIKLAMALAR	BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.2. Dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular.
ARAÇ-GEREÇ	Video çekme özelliği olan telefon veya diğer araçlar, huni, yelek, çeşitli toplar, badminton raketi Alan: Okul bahçesi
SÜRE	40+40 dakika
UYGULAMA SÜRECİ	Etkinliğe Giriş 15 dk Isınma: 5 dk koşu ve hareketlilik+ 5-10 dk esnetme hareketleri Ana Etkinlik 60 dk: Öğrenciler oluşturulan istasyonlarda yer değiştirme (50 m sprint; Çift ayak durarak uzun atlama; Adım al sek; Galop; Yana kayma), dengeleme (Statik-Planör duruşu; Dinamik – Yuvarlanma) ve nesne kontrolü (atma ve yakalama - hentbol; ayakla vurma - futbol; elle top sürme - basketbol; raketle vurma - badminton) hareketlerini yapacaklar. Öğrenciler hareketleri uygularken video çekimi yapılacaktır. Öğrencilerin temel hareket beceri düzeyleri, temel hareket becerisi performans göstergeleri ölçütlerine göre video çekimlerinden öğretmen tarafından değerlendirilerek incelenecek. Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılacaktır. <i>Öğrencilerden Egzersiz Günlüğü tutmaları istenecek.</i> Etkinliği Sonlandırma 5 dk soğuma: Süre boyunca esnetme hareketleri yapılır. <i>Not: Öğrenciler için destekleme kursu açılacak. (Mini Futbol, Mini Voleybol). Erkek öğrenciler futbol, kız öğrenciler ise voleybol kurslarına yönlendirilecek. Bu konuda öğrencilere duyuru yapılacaktır.</i>
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	THB Düzey Değerlendirme Testleri (Ölçütler için bakınız: Ek – E THB Performans Göstergeleri kullanılacak) Hareket Kavramları Gözlem Formu (EK-F)

ETKİNLİK PLANI 2

ETKİNLİĞİN ADI	2. DERS
DERS-SINIF DÜZEYİ	Beden eğitimi ve spor, 5. Sınıf
ÜNİTE-KONU	Hareket yetkinliği
ETKİNLİĞİN AMACI	THB gelişimi – Öncelik Yer değiştirme, Dinamik denge, Oyunlara aktarım
KAZANIM VE AÇIKLAMALAR	BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.2. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar. BE.5.1.1.3. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir.
ARAÇ-GEREÇ	Akıllı tahta, video çekme özelliği olan telefon vb., huni, yelek. Alan: Sınıf, okul bahçesi
SÜRE	40+40 dakika
UYGULAMA SÜRECİ	Etkinliğe Giriş 15 dk hazırlık: Öğrencilere sınıfta akıllı tahtadan temel hareket becerileri ile ilgili videolar izletilir. Hareket kavramları ile ilgili bilgi aktarılır. 15 dk Isınma : 5 dk koşu ve hareketlilik + 5-10 dk esnetme hareketleri Ana Etkinlik 25 dk 1. hareket etkinliği: Okulun bahçesinde veya çevresinde düz bir zeminde (taş, toprak, asfalt, çimen vb.) karşılıklı iki grup oluşturulur ve öğrencilerin istenilen hareket becerileri doğrultusunda diğer grubun olduğu bölgeye sırası ile geçmeleri istenir. Hareketi zorlaştırmak için öğrenciler arası mesafe uzatılır veya aralara çeşitli engeller konulur. Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır. Yer Değiştirme Hareketleri” FEK’lerdeki (sarı 1-6 arasındaki kartlar) etkinlikler. 25 dk 2. hareket etkinliği: Köşe Kapmaca Oyunu: Öğrenci sayısına göre üç ve daha fazla köşeden oluşan alanda bir ebe olur diğer öğrenciler köşelere geçerler. Ortada olan ebe köşelerde yer değiştiren arkadaşlarının köşelerini kapamaya çalışır. Köşesini kaptıran ortaya geçer. <i>Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır.</i> Etkinliği Sonlandırma 5-10 dk Soğuma: Süre boyunca esnetme hareketleri yapılır. <i>Not: Öğrenciler için destekleme kursu başlayacak. (Mini Futbol, Mini Voleybol). Ders alan bütün öğrencilerin kursa katılması teşvik edilecek. Ailelere konu il ilgili bilgilendirme formu gönderilecek.</i> <i>Öğrencilerden Egzersiz Günlüğü tutmaları istenecek.</i>
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	• Öz değerlendirme (Bakınız: Ek –G THB Öz ve Akran Değerlendirme Formu).

ETKİNLİK PLANI 3

ETKİNLİĞİN ADI	3. DERS
DERS-SINIF DÜZEYİ	Beden eğitimi ve spor, 5. Sınıf
ÜNİTE-KONU	Hareket yetkinliği
ETKİNLİĞİN AMACI	THB gelişimi - Öncelik Yer Değiştirme, Dinamik Denge; Oyunlara aktarım; Stratejiler ve taktikler
KAZANIM VE AÇIKLAMALAR	BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.2. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar. BE.5.1.1.3. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir. BE.5.2.2.1. Fiziksel etkinliklerin eğlenceli yönlerinin farkına varır.
ARAÇ-GEREÇ	Akıllı tahta, video çekme özelliği olan telefon vb., huni, yelek. Alan: Sınıf ve Okul bahçesi
SÜRE	40+40 dakika

UYGULAMA SÜRECİ

Etkinliğe Giriş

10 dk hazırlık : Öğrencilere sınıfta akıllı tahtadan temel hareket becerileri ile ilgili videolar izletilir. Hareket kavramları ile ilgili bilgi aktarılır.

10 dk Isınma :

5 dk koşu ve hareketlilik+ 5 dk esnetme hareketleri

Etkinlik Süreci

25 dk 1. hareket etkinliği:

Okulun bahçesinde veya çevresinde düz bir zeminde (taş ,toprak,asfalt ,çimen vb) kare alan oluşturulur ve öğrenciler kare alanda köşeye yerleşir ve karenin ortasında huniye ve diğer köşelere gidecek şekilde tam bir tur atar ve ortadan köşelere geçişte yürüme koşma, galop,adım al sek, vb geçişleri yapar.

Öğrencilerden bu geçiş şekillerini köşelere giderken kendileri belirlerler. Hareketi zorlaştırmak için öğrenciler arası mesafe uzatılır veya aralara çeşitli engeller konulur.

Yer Değiştirme Hareketleri" FEK (Fiziksel Etkinlik Kartları)'lerindeki (sarı 1-8 arasındaki kartlar) etkinliklerde kullanılabilir.

Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır.

25 dk 2. hareket etkinliği: Buz –Ateş Oyunu

Öğrenci sayısına ve özelliklerine göre belirlenen alan içerisinde Bir Ebe olur, diğer öğrenciler ebeden kaçır. Ebenin dokunduğu öğrenci hareketsiz hale gelir, ebe diğer öğrencileri de aynı

şekilde hareketsiz hale getirmeye çalışarak son bir öğrenci kalıncaya kadar devam eder. Öğrenciler hareketsiz hale gelen diğer öğrencilere dokundukları zaman öğrenci harekete devam edebilir.

Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır
Öğrencilerden öğrendikleri oyunu okul dışında bir araya geldikleri alanlarda ya
da kalabalık ailelerde aile bireyleri ile oynamaları istenir.

Etkinliği Sonlandırma

10 dk soğuma: Süre boyunca esnetme hareketleri yapılır.

Not: Mini Futbol ve Mini Voleybol turnuvaları için takım oluşturma ve zaman planı yapılır

ÖLCME DEĞERLENDİRME

- Akran değerlendirme (Bakınız: Ek –G THB Öz ve Akran Değerlendirme Formu)

ETKİNLİK PLANI 4

ETKİNLİĞİN ADI	4. DERS
DERS-SINIF DÜZEYİ	Beden eğitimi ve spor, 5. Sınıf
ÜNİTE-KONU	Hareket yetkinliği
ETKİNLİĞİN AMACI	TTHB Gelişimi. Öncelik: Nesne kontrolü; Oyun Stratejileri ve taktikler
KAZANIM VE AÇIKLAMALAR	BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.2. Dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular. BE.5.1.1.4. Birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir. BE.5.1.2.1. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar. BE.5.1.3.1. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir. BE.5.2.2.1. Fiziksel etkinliklerin eğlenceli yönlerinin farkına varır.
ARAÇ-GEREÇ	Akıllı Tahta, video çekme özelliği olan telefon, huni, yelek, ip, çember, basketbol-futbol-hentbol- badminton topu. Alan: Sınıf ve okul bahçesi
SÜRE	40+40 dakika

UYGULAMA SÜRECİ

Etkinliğe Giriş

15 dk Isınma : 5 dk koşu ve hareketlilik + 5-10 dk esnetme hareketleri

Ana Etkinlik

Okulun bahçesinde veya çevresinde düz bir zeminde (taş, toprak, asfalt, çimen vb) öğrenciler iki eşit gruba ayrılırlar. Belirlenen alana Dengeleme hareketleri" FEK(Fiziksel Etkinlik Kartları)'lerindeki (sarı 9-14 arasındaki kartlar) etkinlikler ve Nesne Kontrolü Gerektiren FEK (Fiziksel Etkinlik Kartları)'lerindeki (sarı 18-19 arasındaki kartlar) etkinlikler kullanılabilir.

Örnek 1: Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır.

40 dk 2. hareket etkinliği: Nesne kontrolü gerektiren hareketler için öğrenciler okul bahçesi içerisinde farklı spor branşlarına ait toplarla birbirlerine havadan, yerden sektirerek toplar atarlar ve her öğrencinin başarabilme kapasitesine göre uygun sayıda pas yapmaları istenir.

İki grup arasında yer değiştirme hareketleri ve dengeleme hareketleri kullanılarak oyun oynatılır.

Öğrencilere aşağıdaki sorular sorulur ve belirlenen strateji ve taktikler oyun sırasında uygulanır.

Önümüzde biri varsa pas atarken nelere dikkat ederiz? Neden?

Takım olarak daha başarılı olmak için nasıl bir taktik uygulamalısınız? Neden?

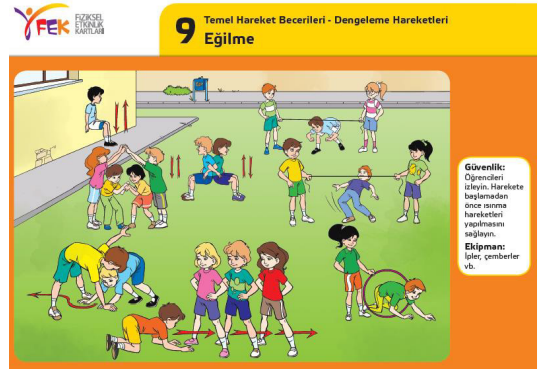
Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır.

Öğrencilerden derste uyguladıkları etkinlikleri okul dışında bir araya geldikleri alanlarda ya da bireysel olarak ev çevrelerinde bahçede yapmaları istenir : ip atlama top atıp tutma ,seken topu tutma vb.

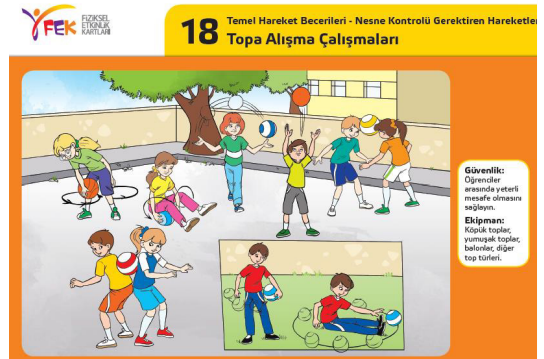
Etkinliği Sonlandırma

5-10 dk soğuma: Süre boyunca esnetme hareketleri yapılır.

Not: Mini futbol turnuvasına hazırlık ve katılımlar hakkında görüş alış verışı yapılır. Öğrenciler cesaretlendirilir.

Örnek : 1

Örnek : 2

ÖLÇME DEĞERLENDİRME

- Öz değerlendirme ve Akran değerlendirme (Bakınız: Ek – G THB Öz ve Akran Değerlendirme Formu).
- Egzeriz Günlüğü-Hafta boyunca hangi etkinlikleri yapıyorum. Hangi etkinliklerde hangi THB'leri kullanıyorum (Bakınız Ek-H Egzersiz Günlüğü).

ETKİNLİK PLANI 5

ETKİNLİĞİN ADI	5. DERS
DERS-SINIF DÜZEYİ	Beden eğitimi ve spor, 5. Sınıf
ÜNİTE-KONU	Hareket yetkinliği
ETKİNLİĞİN AMACI	THB gelişimi – Öncelik Yer Değiştirme, Dinamik Denge; Oyunlara aktarım; Stratejiler ve taktikler
KAZANIM VE AÇIKLAMALAR	BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular BE.5.1.1.4. Birleştirilmiş hareket becerilerini çeşitli oyun ve etkinliklerde gösterir. BE.5.1.2.1. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar. BE.5.1.3.1. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir. BE.5.2.2.1. Fiziksel etkinliklerin eğlenceli yönlerinin farkına varır.
ARAÇ-GEREÇ	Akıllı tahta, video çekme özelliği olan telefon vb., futbol topu ve çevreden toplanan yassı 7 adet taş, huni. Alan: Sınıf ve okul bahçesi
SÜRE	40+40 dakika
UYGULAMA SÜRECİ	Etkinliğe Giriş 15 dk Isınma: Öğrencilere sınıfta akıllı tahtadan temel hareket becerileri ile ilgili videolar izletilir. Hareket kavramları ile ilgili bilgi aktarılır. 15 dk Isınma: 5 dk koşu ve hareketlilik + 5-10 dk. esnetme hareketleri Ana Etkinlik 25 dk 1. hareket etkinliği: Okulun bahçesinde veya çevresinde düz bir zeminde (taş, toprak, asfalt, çimen vb.) kare alan oluşturulur ve öğrenciler kare alanda köşeye yerleşir ve karenin ortasında huniye ve diğer köşelere gidecek şekilde tam bir tur atar ve ortadan köşelere geçişte yürüme koşma, galop, adım al sek vb. geçişleri yapar. Hareketi zorlaştırmak için öğrenciler arası mesafe uzatılır veya aralara çeşitli engeller konulur. Yer Değiştirme Hareketleri" FEK'lerdeki (sarı 1-8 arasındaki kartlar) etkinlikler kullanılabilir. Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır. 25 dk 2. hareket etkinliği: Yer Değiştirme Hareketleri" FEK (Fiziksel Etkinlik Kartları)'lerindeki (mor kartlar " geleneksel çocuk oyunları ' Yedi Kule (kale) etkinliği kullanılabilir. Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılır. Etkinliği Sonlandırma 5-10 dk soğuma: Süre boyunca esnetme hareketleri yapılır. Not: Mini futbol turnuvası hakkında fikir alış veriş yapılır. Öğrenciler cesaretlendirilir.
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	• Öz değerlendirme ve Akran değerlendirme (Bakınız: Ek – G THB Öz ve Akran Değerlendirme Formu). • Egzersiz günlüğü- Hafta boyunca hangi etkinlikleri yapıyorum. Hangi etkinliklerde hangi THB'leri kullanıyorum (Bakınız: Ek – H Egzersiz Günlüğü).

1 Geleneksel Çocuk Oyunları Yedi Kule (Kale)

Öğrenme Amaçları

A. Bilgi Öğrenme

- Kale / kuleye dikkatle bakılmalı.
- Atıp yapın kolu, omuzlarındaki ayak ile alınmalı.
- Hareketi hedef vurabilmek için vuruş vuruş becerileri kullanılmalı.
- Hız hareket edilerek kale / kule oluşturulmalı.

B. Taktik Öğrenme

- Vurmadan önce atıp yapılacak alana bakılmalı ve hedef yönüne atıp yapılmalıdır.
- Kazanıncının topu ve diğer takım oyuncularını kontrol etmesi beklenir.
- En hızlı atıp yapılmalı için farklı hedef ve atıp becerileri kullanılmalıdır.

Değerlendirme ve İyileştirme

Gözetim:

- Oyunda zorlandıkları konuların neler olduğunu ve bunların öğrenimden nasıl gelişimlerini açıklama.
- Bireysel ve grup performansları hakkında yorum yapma.
- İsabetli vuruş sayı/fırla alan grubun bunu nasıl yapabildiğini tartışma.
- Oyunda başarı olmak için farklı stratejiler üretmeye ve uygulamaya teşvik etme.

Sağlık Anlayışı

Gözetim:

- Etkinlikleri yapan arkadaşlarının yardımlarından ve diğer çocukların yardımlarından yararlanma.
- Etkinlikler sonunda kalp atışlarında nasıl değişiklik olduğunu açıklamaya teşvik etme.

Daha Kolay...

- Top sayısını azaltmak.
- Oyun süresi ile oynama süresi az tutulmalı (örneğin, 7'e ulaşan takım kazanma gibi).
- Taşıları düzgen olmayan taşlarla oynama.
- Büyük ve küçük kale taşları oynama.
- Vurucu takım için alan boyutlarını, eler, takım için alan boyutlarını.
- Başlangıç çizgisini kaleye yaklaştırmak.
- Takimlerdeki oyuncu sayısını 7'ye sınırlamak.

Çeşitlendirme

- Daha Zor...
- Top sayısını arttırmak.
- Küçük ve büyük zor taşlarla oynama.
- Top sayısını 2'ye çıkartmak.
- Vurucu takım için alan boyutlarını, eler, takım için alan boyutlarını.
- Başlangıç çizgisini kaleye yaklaştırmak.
- Takimlerdeki oyuncu sayısını arttırmak.

Ölçme Değerlendirme

Gözetim **Etkinlik** **Mekan** **İnsan**

ETKİNLİK PLANI 6

ETKİNLİĞİN ADI	6. DERS
DERS-SINIF DÜZEYİ	Beden eğitimi ve spor, 5. Sınıf
ÜNİTE-KONU	Hareket yetkinliği - Başlangıç Düzeyi Hazır bulunuşluk
ETKİNLİĞİN AMACI	Öğrencilerin THB düzeyi, THB'leri oyunlara aktarma durumu ve THB ve Oyun stratejileri/ taktikleri bilgi düzeyi gelişiminin ölçme ve değerlendirmesi; Öğrenci memnuniyetinin belirlenmesi
KAZANIM VE AÇIKLAMALAR	BE.5.1.1.1. Yer değiştirme hareketlerini alan ve efor farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.2. Dengeleme gerektiren hareketleri vücut ve alan farkındalığını göstererek uygular. BE.5.1.1.3. Nesne kontrolü gerektiren hareketleri vücut farkındalığı ve hareket ilişkilerini göstererek uygular. BE.5.1.2.1. Oyun ve etkinliklerde kullandığı temel hareket kavramlarını açıklar. BE.5.1.3.1. Oyun ve etkinliklerde hücumla yönelik strateji ve taktikleri gösterir.
ARAÇ-GEREÇ	Video çekme özelliği olan telefon veya diğer araçlar, huni, yelek, çeşitli toplar, badminton raketi Alan: Okul bahçesi
SÜRE	40+40 dakika
UYGULAMA SÜRECİ	Etkinliğe Giriş 15 dk Isınma: 5 dk koşu ve hareketlilik+ 5-10 dk esnetme hareketleri Ana Etkinlik 60 dk: Öğrenciler oluşturulan istasyonlarda yer değiştirme (50 m sprint; Çift ayak durarak uzun atlama; Adım al sek; Galop; Yana kayma), dengeleme (Statik- Planör duruşu; Dinamik – Yuvarlanma) ve nesne kontrolü (atma ve yakalama - hentbol; ayakla vurma - futbol; elle top sürme - basketbol; raketle vurma - badminton) hareketlerini yapacaklar. Öğrenciler hareketleri uygularken video çekimi yapılacaktır. Öğrencilerin temel hareket beceri düzeyleri, temel hareket becerisi performans göstergeleri ölçütlerine göre video çekimlerinden öğretmen tarafından değerlendirilerek incelenecek. Özel gereksinimi olan öğrenciler için farklılıklarına göre düzenleme yapılacaktır Etkinliği Sonlandırma 5 dk soğuma: Süre boyunca esnetme hareketleri yapılır. Not: Öğrencilerden Mini Futbol ve Mini Voleybol turnuvalarının son maçlarını videoya çekerek öğretmene vermeleri istenecek. Öğrencilere THB ve Oyun taktikleri bilgi testi verilerek, evde tamamlamaları ve bir sonraki derse getirmeleri istenecek. Öğrencilere katılım ve uygulamalardan memnuniyet formu verilecek. İsim yazmadan doldurmaları ve öğretmene bir sonraki derste vermeleri istenecek. Erkek öğrenciler futbol, kız öğrenciler ise voleybol kurslarına yönlendirilecek. Bu konuda öğrencilere duyuru yapılacaktır.
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	• THB düzey belirleme testi (Bakınız: Ek – E THB Performans Göstergeleri) • Hareket Kavramları Gözlem Formu (EK-F) • Oyun içinde THB ve Oyun stratejileri/taktiklerinin kullanımı (Ders dışı etkinlikte gözlenecek – Öğretmen tarafından Mini Futbol ve Mini Voleybol müsabakaları video çekimlerinden incelenecek, EK-İ) (Ölçütler için bakınız: Ek – E THB Performans Göstergeleri) • THB ve Oyun Taktikleri Bilgi Testi (Öğrenciler tarafından evde çözülecek) (Bakınız Ek – I THB ve Oyun Taktikleri Bilgi Testi) • Egzersiz Günlüğü (EK-H) • Öğrenci Memnuniyeti Formu (Öğrenciler tarafından evde doldurulacak – isim yazılmayacak) (Bakınız Ek- J Öğrenci Memnuniyet Formu)

EKLER

A. Fiziksel Aktivite Bilgi Formu

Fiziksel Aktivite Bilgi Formu					
	Yapılan Fiziksel Aktiviteler?	Süresi?	Günün hangi saatinde yapıldığı?	Nerde yapıldığı?	Kiminle yapıldığı?
Pazartesi					
Salı					
Çarşamba					
Perşembe					
Cuma					
Cumartesi					
Pazar					

B. Sevdiğim/Öğrenmek istediğim Fiziksel Aktiviteler ve Sporlar Formu

Sevdiğim Fiziksel Aktiviteler ve Sporlar		Öğrenmek istediğim Fiziksel Aktiviteler ve Sporlar	
1.	5.	1.	5.
2.	6.	2.	6.
3.	7.	3.	7.
4.	8.	4.	8.

C. Hareket Kavramları Bilgi Düzeyi Soru Formu (Örnek sorular)

Yer değiştirme hareketleri nelerdir?	
Dengeleme hareketleri nelerdir?	
Nesne kontrolü gerektiren hareketler nelerdir?	
Yer değiştirme hareketlerini hangi sporlarda kullanırsın?	
Dengeleme hareketleri en çok hangi sporlarda kullanılır?	
Dengenin önemi nedir?	
Nesne kontrolü gerektiren hareketler hangi sporlarda kullanılır?	
Hareketin insan sağlığı üzerindeki etkileri nelerdir?	

D. Fiziksel Aktivite ve Fiziksel Uygunluk Bilgi Testi* (Örnek Sorular)

1. Sağlıklı kalabilmek için günde kaç adım atmalıyız?	a) 1000 b) 10000 c) 15000
2. Yürüyüş sırasında nasıl nefes alıp vermeliyiz?	a) hızlı b) rahat c) kesik kesik
3. Haftada kaç gün egzersiz yapmalıyız?	a) her gün b) 2 gün c) 1 gün
4. Aerobik bir aktiviteye örnek veriniz.	
5. Isınma ve soğuma egzersizleri neden yapılmalıdır?	

*"Hünük, D., & İnce, M. L. (2010) Development of health-related fitness knowledge test for Turkish middle school students, 15th Annual Congress of the European College of Sport Science. 23-26 June, Antalya, Turkey" çalışmasından uyarlanmıştır.

A. Fiziksel Aktivite Bilgi Formu

Koşma	Durarak Uzun Atlama (çift ayak)	Adım Al-Sek	Galop	Yana Kayma
	 		 	
• Vücut hafifçe öne eğilmeli ve gözler ileriye bakmalı	• Havalanma ve iki ayak üzerine konuş gösterilmeli	• Adım ile sekme ayağı aynı olmalı	• Yukarı doğru sıçrama yapılmalı	• Galop örüntüsü yana doğru gösterilmeli
• Kollar dirseklerden bükülü, vücudun yanında öne geriye sallanmalı	• Kollar ileri ve yukarı salınım yapmalı	• Sekmede diğer diz karna çekilmeli	• Herhangi bir ayak öne doğru yol göstermek için kullanılmalı	• Yukarı hafif sıçrama yapılmalı
• Ters ayak – ters kol uyumu sağlanmalı	• Havalanmada dizler gergin, konuşa bükülü olmalı	• Denge korunmalı	• Ritmik kol hareketi gösterilmeli	• Vücut dik konumda olmalı
• Denge korunmalı	• Konuşa denge korunmalı	• Gözler karşıya bakmalı	• Kalça, omuz ve yüz hareket yönüne çevrilmeli	• Denge korunmalı
• Doğal bir şekilde nefes alınmalı	• Gözler karşıya bakmalı	• Ritmik hareket edilmeli		• Gözler karşıya bakmalı

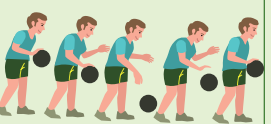
Not: Karekodla ilgili becerilerin videolarına bağlanılabilir.

B. Statik ve Dinamik Denge Performans Göstergeleri

Statik Denge (Olduğun yerde denge)	Dinamik Denge (Hareket halindeyken denge)
	
• Dengede sabit kalınmalı	• Hareket halindeyken denge korunmalı
• Gözler ileriye bakmalı	• Sıçrarken vücudun dik pozisyonu korunmalı
	• Dengeyi korumak için kollar kullanılmalı
	• Gözler ileriye bakmalı

Not: Karekodla ilgili becerilerin videolarına bağlanılabilir.

C. Nesne Kontrolü Performans Göstergeleri

Atma	Yakalama	Ayakla Vurma	Elle Top Sürme	Raketle Vurma
	 			
• Vücut atış yapacak yöne dönmeli ve gözler hedefe bakmalı	• Gelen nesne gözlerle takip edilmeli	• Destek ayağı nesnenin yanına konmalı	• Vücut temel duruş pozisyonunda olmalı	• Raket tokalaşır gibi kavranmalı
• Atış yapan kolun ters tarafındaki	• Vücut nesnenin geliş	• Vuruş bacağı kalçadan geriye	• Vücudun ağırlık merkezi hafifçe önde olmalı	• Vücut ağırlığı dengeli bir şekilde iki ayağa verilmeli
• Nesne omuz üzerinde, kulağın yanında tutulmalı	• Nesne beklerken atış yapan kol tarafındaki ayak önde tutulmalı	• Ayağın farklı bölümleri ile (iç- dış vb.) nesnenin arka ortasına vuruş yapılmalı	• Top avuç içine	• Top gözlerle sürekli izlenmeli
• Kol geriye çekilmeli ve kol geriden öne gelirken nesne elden çıkarılmalı	• Nesne iki elle	• Vuruştan sonra vuruş bacağı öne alınarak nesnenin gidişi izlenmeli	• Kol ve bilek rahat olmalı	• Vuruş kolu geriye açılarak vücudun yanında vuruş yapılmalı
• Nesne elde çıktıktan sonra gidişi	• Nesne vücuttan uzakta yakalanmalı ve dirsekler bükülerek vücuda	• İstenilen hedefe nesne	• Top sürülürken topa	• Topa raketin ortası ile vurulmalı
• Hedefe isabetli atış yapılmalı	• Farklı hız ve seviyelerden		• Top rakibe karşı kontrollü	• Vuruştan sonra raket ters omza doğru çekilmeli
				• İstenilen hedefe top raketle gönderilmeli

Not: Karekodla ilgili becerilerin videolarına bağlanılabilir.

F-Hareket Kavramları Gözlem Formu

	Vücut Farkındalığı	Alan Farkındalığı	Efor	Hareket İlişkileri
Güçlü Yönler				
Zayıf Yönler				
Önerilen Aktiviteler				

G- THB Öz ve Akran Değerlendirme Formu

Yönerge: Öğretmeninizden kendi THB video çekimini alınız. Videodaki THB uygulamalarınızı öğretmeninizin vereceği THB Performans Değerlendirme Formu ile inceleyerek uygun kutucuğa ✓ işareti koyunuz. Aynı formu öğretmeninizin videosunu vereceği bir akranınız içinde doldurunuz.

THB Grubu	Beceri	Performans göstergelerine tam olarak uygun yapıyor.	Performans göstergelerinin çoğunu doğru yapıyor. (yarıdan fazlası)	Performans göstergelerinin yarıdan az bölümünü doğru yapıyor.	Performans göstergelerinin hiç birine uygun yapmıyor.	1-2-3 işaretlediyseniz "Performans göstergelerinden hangilerine dikkat etmeli"? Aşağıya verilen alana yazınız.
		4	3	2	1	
Yer değiştirme	Koşma					
	Durarak Uzun Atlama (çift ayak)					
	Adım Al-Sek					
	Galop					
	Yana kayma					
Denge	Statik					
	Dinamik					
Nesne kontrolü	Atma					
	Yakalama					
	Ayakla vurma					
	Elle top sürme					
	Raketle vurma					

H- Egzersiz Günlüğü

Yönerge: Bir hafta süresince gün gün yaptığınız egzersizleri/sporları ve ne kadar süre yaptığınızı aşağıdaki forma yazınız. Daha sonra katıldığınız egzersizlerdeki/sporlarda kullandığınız temel hareket becerilerini ilgili kutuya örnekteki gibi yazınız.

Tarih / Günler	Hangi egzersizleri/ sporları yaptın?	Ne kadar süre yaptın? (dk)	Yaptığın egzersiz/sporlar içinde aşağıdaki temel hareket becerilerinden hangileri vardı?		
			Yer değiştirme (Koşu, Sıçrama/Atlama, Adım al sek, Galop,	Dengeleme (Statik denge, Dinamik denge)	Nesne kontrolü (Atma, Yakalama,
Örmek Pazartesi	İp atladım Mini Futbol oynadım	20 dk 30 dk	Sıçrama Koşu, Yana kayma	Dinamik denge	Atma, Yakalama, Ayakla vurma
Pazartesi					
Salı					
Perşembe					
Cuma					
Cumartesi					
Pazar					

I- THB ve Oyun Taktikleri Bilgi Testi

Aşağıda verilen formu çizerek veya yazarak, sorulan soruya uygun şekilde doldurarak öğretmeninize veriniz.

THB Grubu	Beceri	Çizerek veya yazarak beceriyi açıkla	Bu beceri en çok hangi sporlarda kullanılıyor?
Yer değiştirme	Koşma		
	Durarak Uzun Atlama (çift ayak)		
	Adım Al-Sek		
	Galop		
	Yana kayma		
Denge	Statik		
	Dinamik		
Nesne kontrolü	Atma		
	Yakalama		
	Ayakla vurma		
	Elle top sürme		
	Raketle vurma		

İ-THB ve Stratejilerin/Taktiklerin Oyunlarda Kullanımı

Aşağıdaki sporlardan birini seçiniz. Seçtiğiniz sporda savunma ve hücum yaparken hangi temel hareket becerilerini kullanıyorsunuz. Bu temel hareket becerilerini rakibinizi şaşırtmak veya takımınıza avantaj sağlamak için nasıl kullanırsınız (Örneğin, hızlı/yavaş; güçlü; farklı yüksekliklerde/seviyelerde, farklı yönlerde)?

Oyun	THB Grubu	Kullanma durumu (Evet'se X koyun)	Hücum yaparken rakibi şaşırtmak/takımınıza avantaj sağlamak için nasıl kullanırsınız?	Savunma yaparken rakibi şaşırtmak/takımınıza avantaj sağlamak için nasıl kullanırsınız?
Mini Futbol	Yer değiştirme • Koşu • Yana kayma • Galop • Sıçrama			
	Nesne kontrolü • Ayakla vurma (şut) • Ayakla vurma (pas) • Elle kontrol			

Oyun	THB Grubu	Kullanma durumu (Evet'se X koyun)	Hücum yaparken rakibi şaşırtmak/takımınıza avantaj sağlamak için nasıl kullanırsınız?	Savunma yaparken rakibi şaşırtmak/takımınıza avantaj sağlamak için nasıl kullanırsınız?
Mini Futbol	Yer değiştirme • Koşu • Yana kayma • Galop • Sıçrama			
	Nesne kontrolü • Elle pas verme • Top karşılama • Servis • Ayakla pas			

J- Öğrenci Memnuniyet Formu

Yönerge: Aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuyunuz. Düşüncenizi “Hiç - Her Zaman” ölçeğinde √ koyarak belirtiniz.

	Hiç	Nadiren	Genellikle	Her Zaman
1. Etkinlikler benim için eğlenceliydi.				
2. Temel Hareket Becerilerini öz güvenle yapıbiliyorum.				
3. Mini Futbol/Mini Voleybol turnuvalarından zevk aldım.				
4. Etkinlikler için alanımız yeterliydi.				
5. Etkinlikler için yeterince malzememiz vardı.				
6. Öğretmenim beni etkinlikler sırasında cesaretlendirdi.				
7. Öğretmenim hareketleri nasıl doğru yapabileceğimi gösterdi.				
8. Derslerde kullandığımız videolar hareketleri anlamama yardımcı oldu.				

KAYNAKÇA

ADDIE Websitesi. <https://discoverlearning.com.au/2019/09/the-history-of-addie/>. Son erişim tarihi: 17.05.2020

Akkoyunlu, B., Altun, A. ve Soylu, M. Y. (2008). Öğretim tasarımı. Maya Akademi Yayın Dağıtım.

Aktif Yaşam Derneği (2010). Türkiye toplumunun fiziksel aktivite düzeyi araştırması. <https://aktifyasam.org.tr/pdf/fiziksel-aktivite-arastirmasi-raporu.pdf>. Son Erişim Tarihi:3.5.2020

Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of School Health*, 76(8), 397-401.

Boz, M. ve Güngör-Aytar, A. (2012). Büyük Kas Motor Gelişim-2 (TGMD-2) Testinin Türk çocuklarına uyarlama çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12, 17-24

Branch, R. M. (2009). *Instructional design: The ADDIE approach* (Vol. 722). Springer Science & Business Media.

Brown, A. H. ve Green, T. D. (2019). *The essentials of instructional design: Connecting fundamental principles with process and practice*. Routledge.

Bronfenbrenner, U. (1994). *Ecological models of human development*. In *International encyclopedia of education* (pp. 37-42). Oxford, UK: Elsevier.

Burton, J. K. ve Merrill, P. F. (1991). *Needs assessment: Goals, needs and priorities* in L. J. Briggs,

K. L. Gustafson ve Tillman, M. H. (Ed.), *Instructional design principles and applications* (pp. 17-43). Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.

Carr-Chellman, A. A. (2015). *Instructional design for teachers: Improving classroom practice*.

Routledge.

Ciccomascolo, L. E. ve Sullivan, E. C. (2011). *The Dimensions of Physical Education*. Jones & Bartlett Publishers.

Corbin, C.B., Welk, G.J., Corbin, W.R. ve Welk, K. (2006). *Concepts of Fitness and Wellness: A Comprehensive Lifestyle Approach*. 6th edition. McGraw-Hill: New York

Derer, A. ve Ballı, Ö. M. (2018). İlkokul öğrencilerinin motor yeterlik düzeylerinin fiziksel aktiviteye katılım, yaş, cinsiyet ve beden kütle indeksi ilişkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 29(4), 196-204.

Demirhan, G., Bulca, Y., Altay, F., Şahin, R., Güvenç, A., Aslan, A., ... ve Açıkada, C. (2008). Beden eğitimi öğretim programları ve programların yürütülmesine ilişkin paydaş görüşlerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 157-180.

Dick, W., Carey, L. ve Carey, J. O. (2001). *The systematic design of instruction* (5th). New York: Longmann.

Fer, S. (2015). Öğretim tasarımı. Anı yayıncılık: Ankara

Hünük, D., Gürsel, F. ve İnce, M.L. (2007). İlköğretim öğrencilerinin sağlıklı ilgili fiziksel uygunluk bilgi düzeylerinin incelenmesi. 5. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, Adana, s.211-214.

Goodway, J. D., Ozmun, J. C. ve Gallahue, D. L. (2019). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults*. Jones & Bartlett Learning.

Golden, S. D. ve Earp, J. A. L. (2012). Social ecological approaches to individuals and their contexts: twenty years of health education & behavior health promotion interventions. *Health Education & Behavior*, 39(3), 364-372.

- Gower, C. (2010). Planning in PE. Learning to Teach Physical Education in the Secondary School: A Companion to School Experience, 24-45. Routledge.
- Ince, M.L. (2019). Supporting learning of practitioners and early career scholars in physical education and sports pedagogy. Sport Education and Society, 24, 584-596.
- Jones, D., Innerd, A., Giles, E. L. ve Azevedo, L. B. (2020). Association between fundamental motor skills and physical activity in the early years: A systematic review and meta- analysis. Journal of Sport and Health Science, 9(6), 542-552.
- Kin-İsler, A., Asci, F. H., Altintas, A. ve Guven-Karahan, B. (2009). Physical activity levels and patterns of 11-14 year-old Turkish adolescents. Adolescence, 44(176).
- Kohl III, H., Murray, T., & Salvo, D. (2019). Foundations of physical activity and public health. Human Kinetics Publishers.
- Ledford, B. R. ve Sleeman, P. J. (2002). Instructional Design: Systems Strategies. IAP.
- Luz C, Rodrigues LP, Almeida G. ve Cordovil R. (2016). Development and validation of a model of motor competence in children and adolescents. J Sci Med Sport, 19, 568-572.
- MEB (2018a). Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Programı-Ortaokul. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB, (2018b). Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Programı-Lise. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB Orta öğretim yönetmelik: <http://ogm.meb.gov.tr/www/mill-egitim-bakanligi-ortaogretim-kurumlari-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik-yayimlandi/icerik/801>. Son Erişim Tarihi. 16.09.2020
- Morrison, G. R., Ross, S. J., Morrison, J. R. ve Kalman, H. K. (2019). Designing effective instruction. John Wiley & Sons.
- NASPE (2013). National Standards for K-12 Physical Education Copyright 2013, SHAPE America – Society of Health and Physical Educators, 1900 Association Drive, Reston, VA 20191.
- Oliver, R., Kersten, H., Vinkka-Puhakka, H., Alpasan, G., Bearn, D., Cema, I., ... ve Jeniati, E. (2008). Curriculum structure: principles and strategy. European Journal of Dental Education, 12, 74-84.
- Özkara, A ve Kalkavan, A . (2018). Çocuk beden koordinasyon testinin (ktk: körperkoordinations test für kinder) ortaokul grubu türk çocukları için geçerlik ve güvenirlik çalışması. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16(4), 1-11 .
- Print, M. (2020). Curriculum development and design, in Seel, N. M. ve Dijkstra, S. (Ed.). (2004). Curriculum, plans, and processes in instructional design: International perspectives. Routledge.
- Seel, N. M., Lehmann, T., Blumschein, P. ve Podolskiy, O. A. (2017). Instructional design for learning: Theoretical foundations. Springer.
- Sellstrom E, Bremberg S. (2006). Is there a "school effect" on pupil outcomes? A review of multilevel studies. Journal of Epidemiol Community Health, 60(2), 149-155.
- Serbes Ş., Cengiz C., Sivri M. ve Filiz T. (2017). Health-related fitness knowledge of middle school students in public and private schools. Montenegrin Journal of Sports Science and Medicine, 6(1), 29-35.
- Stodden, D., Langendorfer, S. ve Robertson, M. A. (2009). The association between motor skill competence and physical fitness in young adults. Research Quarterly for Exercise and Sport, 80(2), 223-229.
- Sağlık Bakanlığı (2014). Türkiye fiziksel aktivite rehberi. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Ankara.
- Sağlık Bakanlığı Fiziksel Uygunluk Karnesi Raporu. <https://www.saglik.gov.tr/TR,50173/fiziksel-uygunluk-karnesi-ilk-raporu-hazirlandi-07112018.html>. Son Erişim Tarihi: 7.11.2018
- Sallis, J. F. ve McKenzie, T. L. (1991). Physical education's role in public health. Research Quarterly for Exercise and Sport, 62(2), 124-137.
- Shimon, J. M. (2019). Introduction to teaching physical education: Principles and strategies. Human Kinetics, Incorporated.
- Şimşek, A. (2009). Öğretim tasarımı. Nobel Yayın Dağıtım. Şimşek, A. (2017). Öğretim tasarımı. Nobel Yayınevi.
- Skowron, J. (2006). Powerful lesson planning: Every teacher's guide to effective instruction. Corwin Press.
- TDK (2021). Tasarım anlamı. <https://sozluk.gov.tr/>
- TÜİK (2020). Türkiye'de ölüm nedeni istatistikleri-2019. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2019-33710>. Son Erişim Tarihi: 24.6.2020
- Türkiye Yeterlilikler çerçevesi. <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/turkiye-yeterlilikler-cercevesi>. Son Erişim Tarihi: 11.22.2021
- Türkiye Çocukluk Çağı (İlkokul 2. Sınıf Öğrencileri) Şişmanlık Araştırması-COSI-TUR (2016). Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi, Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1080, Ankara 2017
- Whitehead, M. (2013). Definition of physical literacy and clarification of related issues. ICSSPE Bulletin, 65(1.2).
- Vedul Kjelsås, V., Sigmundsson, H., Stensdotter, A. K. ve Haga, M. (2012). The relationship between motor competence, physical fitness and self perception in children. Child: Care, Health and Development, 38(3), 394-402.